

YIDDISH BOOK CENTER NEWSPAPERS COLLECTION
NUMBER KC5780-185mfv05i13

GERECHTIGKEIT (YIDDISH JUSTICE)

Volume 5 Issue 13
March 1923

THE KHEEL CENTER FOR LABOR-MANAGEMENT
DOCUMENTATION AND ARCHIVES
CORNELL UNIVERSITY LIBRARY

YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

This collection was made possible with the support of
Abby Joseph Cohen and David M. Cohen.

Gerechtigkeit (Vol. 5, Iss. 13)

Keywords

International Ladies' Garment Workers' Union, ILGWU, Gerechtigkeit, labor unions, clothing workers, textile workers, garment workers, garment industry, New York, United States, Yiddish, Jewish

Comments

Justice was the official publication of the International Ladies' Garment Workers' Union ILGWU from 1919 to 1995. Editions of *Justice* were published in English, Italian, Spanish, and Yiddish. When compared side by side, the content of some of these different editions of *Justice* shows significant differences.

Gerechtigkeit was the Yiddish-language edition of *Justice*.

הערעכטיקייט

ערשיינט פון זונטיק
לערנער, פארמיט
נינט אייד, און די
וועלט וועט זיין
איינער!

בעדקת החופות
ולא ארפת.
(אויב, נ"ל, 6.)
פון פון גערעכטיקייט
קיום האלט איך זיך
שטערן, און וועל
איהר נישט פארשען.

אפיציעלער ארנאז פון דער אינטערנעשאנאל ליידים נארמענס וואירקערס יוניאן

Vol. V. No. 13,

New York, Friday, March 30, 1923.

פרייטאג, 30סטן מארטש, 1923

PRICE 3 CENTS

מאדים ל. קוק דער
נייער טשערמאן פון
באארד און רעפערס
אין קליוולאנד

דער פערמער פערמער יערליכער מיטינג פון דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד

פרעזידענט ויגמאן און סעקרעטאר באראה גיבען אפ אינטערעסאנטע באריכטען. — דער
באארד הערט אים קאמיטעס איבער פארשידענע פראגען אין דער יוניאן.

ביידע צדדים אין דער קליוולאנד
קלאוקאטאנטריע האבען זיך לעצטע
וואך געאייניגט אויף א נייעם טשער-
מאן פון באארד און רעפערס, אויף דעם
פלאץ פון באוואוסטען דזשארזש מעק,
וואס האט מיט א פאר וואכען צוריק
רעזיגנירט פון דעם אמט. דער נייער
טשערמאן איז מאריס ל. קוק, א בא-
וואוסטער אינדוסטריעל אינוועסטער און
לעקטשורער איבער אינדוסטריעלע און
עקאנאמישע פראגען. ער טרעט ארויף
אין דעם אמט מיט דער פולער צושטי-
מונג פון ביידע צדדים — פון דער קליוו-
לאנד קלאוקאטאנטריע יוניאן און פון דער
מאנופעסטשורערס אסאסיאציעשאן.
ארום 17טען אפריל וועט פארקומען
א "הירינג" פאר דעם באארד, און ביידע
צדדים אין דער אינדוסטריע גרייטען זיך
שוין פאר דעם.

די יוניאן וועט אויף דער "הירינג"
פארדערן א העכערונג אין ווירטועס
פאר אלע ארבייטער אין טרייד, ווי
פאלגט:

- א העכערונג פון 10 פראצענט פאר
אפרייטאקס און סעמפלעמאכערס.
- דאלאר א וואך מעהר פאר די
פרייען דרעס-פארייטאקס.
- דאלאר א וואך מעהר פאר די
פרעסערס.
- דאלאר א וואך מעהר פאר די
קאטערס.
- דאלאר מיט 50 סענט מעהר א
וואך פאר די פינישערס.
- דאלאר א וואך מעהר פאר עקזא-
מינערס, דרייפערס און נאך אנדערע
ארבייטער אין טרייד.
- ווי ווייט-פרעזידענט מ. פערלשטיין,
דער מענדזשער פון דער קלאוקאטאנט-
ריע יוניאן אין קליוולאנד גיט אונז איבער,
איז די יוניאן צוגענויגט צו מאכען א
שטארקע פייט פאר דער ווירטועס-
העכערונג ביים קומענדיגן מיטינג פון בא-
ארד און רעפערס. די יוניאן וועט צו-
שטעלען פאקטען און באווייזען, דאס די
ארבייטער זיינען פולשטענדיג בארעכ-
(שלוס אויף זייט 16.)

אינהאלט-פארצייכנים

"גערעכטיקייט" נומער 13.

- זייט 2. די וואך-3. ש. אן איינפיר פון די
ווייטסטאכער יוניאן לאקאל 25.
- זייט 3. עקאמיטעס און בושלערס יוניאן לא-
קאל 82-9. מ. אשפיל. פסח (פערליכער)
— דזש. העלער.
- זייט 4. ערווייטערטע מאטעריעל. די סעמינא-
רן פון פערלשטיין.
- זייט 5. מיטינג פון דזשענעראל באארד פון די
קלאוקאטאנטריע יוניאן — 7. לאנגער.
- זייט 6. קוויטירונג פון די קלאוקאטאנטריע פאר-
"האזס". פארשיידענעס.
- זייט 7. אליהו הנביא (פסח פאנטאזיע) —
אברהם רייזען. קיינער קומט צו פיר אין
הויז (געריכט) — אדלער. רחמיאל-מ.
צינקין.
- זייט 8. פון רעדאקטארס נאכטיג ביכער.
- זייט 9. אויף וואס איז געבויט די לענדער פון
קריעת ים-סוף — 7. בארדולין.
- זייט 10. איז דער פרעסע-7. פינקלשטיין. קורץ
און שארף — 7. ב. 3.
- זייט 11. ברוי פון פוילען — דוד מייזער.
- זייט 12. ווי צו זיין געזונט — דר. ב. דו-
באווסקי. צו וואס עס קאן פיהרען (פער-
ליכער) — 7. וואלער.
- זייט 13. קורצע שטעטעלעך. ארווערטיימענס.
- זייט 14 און 15 — ארווערטיימענס.
- זייט 16. שלוסען פון זייט 1. ארווערטיי-
מענס.

פאקטען און ציפער, וועגען אלץ וואס איז
פארגעקומען אין אונזער אינטערנעשאנאל
אין די לעצטע דריי מאנאטען, אין דער
צווישענצייט פון דעם גענעראל עקזע-
קוטיוו באארד מיטינג אין מאנטרעאל, קע-
נעדע, ביז דעם איצטיגען. דעם סעקרע-
טערס באריכט איז העכסט אינטערע-
סאנט.

בעת די שורות ווערען געשריבען,
מיטוואך אין דער פריה, איז נאך דער מי-
טינג אין פולען נאכט, און ווי עס שיינט,
וועט נאך ווין עננו ארבייט פאר דער
(שלוס אויף זייט 16.)

גענעראל סטרייק פון די ווייט גודם אר- בייטער אזוי גוט ווי געענדיגט

א גרויסער זיג פאר דער יוניאן.

א גרויסע צאהל ארבייטער אויך פון די
נייט-יוניאן שפער זיינען ארויס אין
סטרייק גלייך מיט די ארבייטער פון די
יוניאן-שפער, און דער גאנצער טרייד
איז אפגעשטעלט געווארען.

דער סטרייק האט זיך אָנגעהויבען
לעצטען דינסטאג, דעם 20טען, צעהן
אויגער אין דער פריה, און פרייטאג
בייטאג האט די קאנפערענץ קאמיטע
פון דער יוניאן שוין געהאט זיך גע-
אייניגט מיט די פארשטעהער פון די
קאטען נארמענט מאנופעסטשורערס
אסאסיאציעשאן וועגען א סעמפלעמאנט,
און א נייער אנרימענט, און אויסגע-
בויט געווארען. דער אנרימענט איז
דאן פארגעלייגט געווארען פאר די
סטרייקערס אין די האלס. ברודער אב.
פריידער, דער מענדזשער פון דער יוני-
אן, האט פאר די סטרייקער פארגעלייגט
דעם נייעם אנרימענט, און דער באשלוס
איז געווען דעם אנרימענט אָנצונעהמען.
די ארבייטער האבען געוואונען א
העכערונג אין ווירטועס. די שטיי-
ארבייטער באקומען א העכערונג פון 10
פראצענט, און די וואך-ארבייטער 2 דא-
לאר א וואך. איין דאלאר שוין, און
דעם צווייטען דאלאר וועלן די ארביי-
טער באקומען פון 1טען דזשון.
א חוץ דעם זיינען אין דעם טרייד
איינגעשטעלט געווארען באשטימטע מי-
נימוס סקילס, און לויט די נייע מינימוס
סקילס וועלען די ווירטועס פון ארביי-
טער אין דעם פאך געהעכערט ווערען
מיט 3, 4 און 5 דאלאר א וואך.
דער הויפט-געוויינט אָבער פון דעם
סטרייק באשטעהט אין דעם, וואס עס
(שלוס אויף זייט 16.)

פילאדעלפיער קלאוקאטאנטריע ניבען א שטונדע ארבייט פארן "האזס"

טע וואך האט דער דזשענעראל באארד פון
דער יוניאן אויפגעפארעט די מיטגליד-
ערשאפט דורכצופיהרען גלייך דעם בא-
שלוס, וואס זיי האבען אלליין געמיינ-
סען, אויף די מעמבער-מיטינגען פון די
לאקאלס, און מיר זיינען זיכער אז די
פילאדעלפיער קלאוקאטאנטריע וועלען גיט
אפשטעלען פון כלל. מיר זיינען זיכער,
דאס פונקט אזוי גוט ווי די ניוארקער
קלאוקאטאנטריע און ווייטסטאכער וועלען זיי
אויך ארבייטען א שטונדע פאר דעם נאך-
בעלען צוועק, און די שאפ-טשערלייט ווע-
לען דאס געלט באלד ברענגען אין אפ-
(שלוס אויף זייט 16.)

מאנטאג, אויף דער צווייטער זיצונג,
האט פרעזידענט ויגמאן אָפגעגעבען א
באריכט, אדער בעסער געזאגט, געגעבען
אן איבערבליק, איבער די לעצטע פאס-
רונגען און קעמפס אין אונזער אינטער-
נעשאנאל יוניאן. ער האט באריכטעט
פון דער טעטיגקייט אויף אלע אינטער-
נעשאנאל פראגען. באזונדערס האט ער
זיך אָפגעשטעלט אויף דער לאגע אין שר-
קאנא, פון וואנען ער איז נאך וואס געק-
מען.

דאן קומט דער רעפארט פון סעקרע-
טער באראה. דער רעפארט איז פול מיט

מאנטאג, 9 אויגער אין דער פריה,
דעם 26טען מערץ, האט זיך געעפנט דער
4טער פערמער יערליכער מיטינג פון דער
נעראל עקזעקוטיוו באארד פון אונזער
אינטערנעשאנאל. דער מיטינג ווערט אָפ-
געהאלטען אין ניו יארק, אין קאונסיל רום
פון דער אינטערנעשאנאל בילדינג, נומער
3 וועסט 16טע סטריט. דאס איז דער
ערשטער פארמערער מיטינג פון דעם
באארד מיט ברודער ויגמאן, דער נייער
פרעזידענט פון אונזער אינטערנעשאנאל
אלס טשערמאן.

דער גענעראל עקזעקוטיוו באארד האט
אויפגענומען א סך וויכטיגע פראגען
בזונדע דאס לעבען און טעטיגקייט אין דער
יוניאן און דאס ווערט געמאכט נאכט זאגן
פעלטיג. יעדע פראגע וואס ווערט אויפ-
גענומען ווערט נאכט גענוי ארויסגע-
בויט עס באקומט זיך א קלארער באגריף
וועגען אלע פאקטען, וואס האבען א
שייכות צו די פראגען.

דאס גלייכע ווערט אויך געשיינט
א סך אויפגעקומענע קאמיטעס צו די אלע קא-
מיטעס פון די לאקאלס און פון די
דזשענעראל באארד, וואס קומען פאר דעם
גענעראל עקזעקוטיוו באארד מיט פראגען
וואס זיינען גנוג זייערע אָרגאניזאציעס.
די סכסוכים, וואס זיי בריינגען פאר, סיי
פון זייערע אייגענע אָרגאניזאציעס, סיי
צווישען איין לאקאל און א צווייטען, ווע-
רע באטראכט מיט דער גרעסטער אויפ-
מערקזאמקייט, און אזעלכע קאמיטעס
פעלען גיט אויס. זיי ערשיינען איינער
נאך דער אנדערער.

ווייט און דרעסמאכער יוניאן פון פילא- דעלפיה באפעסטיגט זיך

קרייזען פון פילאדעלפיה, האבען די אס-
פאקס, וואס האלטען ווייטער אויף, אָפגע-
שאפט, באשלאסען צו זיין אביסעל גע-
נעדיג צו זייערע שקלאפען, כדי זיי אָפער-
האלטען, זיי זאלען חלילה זיך גיט, אָנ-
שטעלען, מיט א יוניאן-גייסט און געה-
מען פארדערען זייערע רעכטען אלס אר-
בייטער. אָבער דאס וועט יענע באסעס
ווייניג וואס העלפען, די יוניאן וועט שוין
זעהן עס זאל זיין קיין צרות גיט פעהלען.
אויך יענע ארבייטער וועלען מיט דער
צייט קליינער ווערען, זיי וועלען מווען אָנ-
הויבען פארשטעהן פון וואנען עס האט זיך
פולצולונג גענומען דאס ביסעל גענעדיג-
קייט, וואס זייערע באסעס ציינען
איצטער ארויס; זיי וועלען דאן אייני-
זעהן, אז זיי דארפען ארבייטען ווי מענ-
שען, גיט ווי שקלאפען. פריהער אָדער
שפעטער, זיי וועלען עס מווען איינזעהן.

כאטש דער סטרייק פון די ווייט און
דרעסמאכער אין פילאדעלפיה איז שוין
לעצטע וואך געווען אפיציעל פארענדיגט,
זיינען אָבער נאך אלץ דא א וואסערע 75
ארבייטער, וועמענס באשלאפטע האבען
נאך גיט געעמטעלט מיט דער יוניאן און
פאלגליך זיינען זיי נאך אין סטרייק. אָבער
די יוניאן וועט זיי גיט האלטען אין סטרייק
אויב זייערע פירמען וועלען באלד גיט
סעמלען. די יוניאן וועט זיי ביסלאכטוויי-
באזעצען אין די געמערקטע שפער וואו
מען פארלאנגט נאך ארבייטער. דאס
ווערט שוין, אייגענטליך איצט געמאכט.

אויף א מעמבער-מיטינג פון דער יו-
ניאן לעצטע וואך איז אויפגענומען גע-
ווארען די פראגע, ווי בעסער צו באסעס
מינען די יוניאן פיינאנציעל, זי זאל וויי-
טער קאנען שטעהן פעסט אויף די אייגע-
נע פיס. עס איז באשלאסען געווארען
צו העכערען די דיוס פון 30 סענט א וואך
אויף 35 סענט. עס איז אויך באשלאסען
געווארען ארויפצולייגען אן אסעסמענט
פון פיר דאלאר אויף יעדען מיט-
גליד, צו שאפען א פאנד פאר דער יוניאן.
ווייט-פרעזידענט ה. רייזבערג, דער מע-
נדזשער פון דער יוניאן, האט אָנגעוויי-
זען, ווי דאס איז וויכטיג פאר'ן ווייטערען
עפאלא פון דער יוניאן און די מיטגלידער
האבען עס נאכט גוט פארשטאנען און הא-
בען אָנגענומען דעם באשלוס.

ווי ווייט-פרעזידענט רייזבערג גיט אונז
איבער, האט איצט די ווייט און דרעס-
מאכער יוניאן פון פילאדעלפיה די בעס-
טע געלענעהייט זיך צו באפעסטיגען און
צו בלייבען א מאכט, מיט וועלכער עס
וועלען זיך באלד מווען רעכענען, אפילו די
אייגענשאפטע מאנופעסטשורער פון דער
אס-פאקס.
לויט ווי עס הערט זיך אין די טרייד

ווייט גורם גענעראל סטרייט שטערט אפ דעם גאנצען טרייד!

און נישט יוניאן לייט, יוניאן שטערט און נישט יוניאן שטערט, ווארפט אוועק די ארבייט און שרייט זיך אן אין סטרייט, וועלכער וועט דורך פאלי-דאריטעט און פאראייניגטער מאכט אריינברענגען ארדנונג אין טרייד, און וועט איינפירן מענשיכע קאנ-דישאנס אין אלע שטער.

ווארט נישט ביי א קאמיטע וועט אייך קומען ארונטערנעמען. עזא-מען מיט אלע ארבייטער פון שאפ מארשירט ארונטער אין ארדנונג, די-קאטירט נישט מיט די באלעבאטער אדער מיט וועלכע פארטרעטער און קומט אין האל, וואס איז פאר אייך אין דיעזען סטרייט רוח אנגעצייכנט.

גענעראל עקזעקוטיוו באאדער 7. 11. 28

ווייט גורם ווארקערס יוניאן, 62 לאקאל, ליידיס גארמעינטס קאטערס יוניאן, לאק. 10.

דערמאן און מיט הויכע געשטעלען האבען זיי יענע שטערט אפגעשטערט און מיט גענומען די מיינאך מיט זיך, צו דער ערשטויניג פון די בארעכאט פון יע-נע שטער.

מיט איין ווארט, דער ארונטערנע-אין סטרייט איז געווען דער געראטענ-טער אין דער געשיכטע פון דער ווייט-רעס ווארקערס יוניאן, לאקאל 62, און עס איז קיין פראגע נישט אז דער סטרייט וועט בריינגען גוטע רעזולטאטען פאר די ארבייטער פון גאנצען טרייד.

אט איז דער אפיציעלער, סטרייט-רוף פון דער יוניאן, וואס איז געטיילט געווארען דינסטאג נאנץ פריה ביי די ווייט גורם שטער, געדרוקט אין דריי שפראכען, אידיש, ענגליש און איטאליע-ניש, אויף א רויטען צירקולאר, אויף וועלכען די ארבייטער פון טרייד האבען זיך אפגערופען אזוי פינקטליך און מיט אזוי פיל באגייסטערונג. דער רוח לעזט זיך ווי פאלגט:

דער סטרייט איז אונטער דער פולער קאנטראל פון דער יוניאן

דער סטרייט איז שוין אונטער דער פולער קאנטראל פון דער יוניאן. נאטיר-ליך, מיט דער הילף פון אונזער דזשענעראל אפיס. אין דער פיהרונג פון סטרייט, א חוץ די גענעראל סטרייט קאמיטע פון לאקאל 62, וועלען זיך באטייליגען פרע-זידענט יונגאן, סעקרעטער באראדא און די ווייס-פרעזידענטען סעמועל לעפאקאוויטש, דוש. האלפערין און פאניא מ. קאהן. זיי וועלען העלפען פיהרן דעם סטרייט מיט ראט און טאט.

וואו די סטרייטער וואלען זיך מעלדען נאך אינפארמאציע

די סטרייטער, וועלכע געפינען זיך אין וועבסטער האל, 11טע סטריט וואלען זיך מעלדען צו דער האל טשעריליידי מיט מערי נאך.

די סטרייטער פון בעטהאוווען האל ווא-לען זיך פאר אלע אינפארמאציע מעלדען צו דער האל טשעריליידי ראון אסטאד.

די סטרייטער אין אדער פעלאקס האל, אויף פארסייט סטריט, וואלען זיך מעלדען צו דער האל טשעריליידי יעמא מאלאפסקי די סטרייטערס פון הארלעם — צו מיס ליבערסאן.

פראגען פון איינצאהלען דיום אין דער יוניאן, ריכטיג איינשטעלען די יוניאן ביכלאך און אנדערע עהנליכע אנגעלעגנע-הייטען וואלען זיך די סטרייטערס דורך די שאפ-טשעריליידיס ווענרען דירעקט אין אפיס פון דער יוניאן, 117 סעקאנד עוו. צו מיס מאלי ליפשיץ, די סעקרעטערין.

ינגאן אויפגענומען מיט ליבשאפט אין שיקאגא

ריווגער מאסמייטינג פון דרעסמאכער יוניאן; יונגאן אויפגענומען מיט גרויס באגייסטערונג.

דער מאסמייטינג פון די דרעסמאכער אין שיקאגא, אין שאענהאפענ'ס האל, מיטוואך אונטע, איז געווען א ריווגער ערפאלג, סאי אין דער צאהל וואס זיינען געקומען צום מיטינג און סאי אין דער צאהל וואס האבען זיך אנגעשלאסען אין דער יוניאן. אינטערעסאנט פארזייענט יונגאן איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס באגייסטערונג. ער האט געהאל-טען א שטארקע רעדע אין וועלכע ער האט ערמוטיגט די דרעסמאכער צום קאמף און זיי פארזייענט אז די אינטערעסאנט וועט זיי פיהרן צום זיג.

באגייסטערטע רעדעס האבען אויך געהאלטען דזשאהן פיטעפאטריס, פרעזי-דענט פון דער שיקאגא סערייטשן און ליבאך, דזשאהאנסאן און אנדערע.

קלאוק מאכער העלפען די פערדער סקול אין סטעלמאן

די פארשטעהער פון דער פערדער סקול פאר קינדער, אין סטעלמאן, ניו דזשירזי, האבען זיך נישט לאנג צוריק געווענרעט צום דזשיאנט באאדער פון דער קלאוקמאכערס יוניאן, ער וואל ערלויבען צו מאכען א זאמלונג פאר דער סקול אין די קלאוק שטערט און דער דזשיאנט באאדער האט עס גוטגעהייסען.

די פערדער מאדערן סקול האט ארויס-געגעבען 10 סענטיגע סטעמפס און ריזע סטעמפס ווערען איצטער צירקולירט אין די קלאוק שטערט דורך די שאפ טשע-רייט.

דער צוועק איז א נוסטער. די קלאוק מאכער וועלען געוויס קויפען אזוי פיל סטעמפס, וויפיל עס איז נאך פאר זיי סענליך. די געלדער וואלען געבראכט ווע-רען צו ברודער פ. סאפלאוויטש, דער טרעזשורער פון דזשיאנט באאדער, אין אפיס פון דער יוניאן, 40 איסט 23טע סטריט.

(שילוס פון זייט 1)

טער פון די קלאוק מאנופעקטורערס אסאסיאציעשן און פון דער דזשיאנט באאדער און מען האט זיך געאייניגט אויף אלע פונקטען וועלכע זיינען געווען ביי איינעם און ווען פון א פארשיטענדיגען סעטלמענט.

ביים קאנפערענץ זיינען געווען פאר-טראטען די מאנופעקטורערס: ב. פירש-באום, פרעזידענט פון דער אסאסיאציעשן, ב. טאביאס, מענעדזשער, ה. שוהמאן, רובאוויטז, וויינישטאק, העלעסבערג און קוברנער.

מאריס יונגאן, פרעזידענט פון דער אינטערנעשאנאל פיטער ווסמאן, לאיער פאר דער דזשיאנט באאדער, ב. שייפער, טשערמאן פון דזשיאנט באאדער, מאריס ביאליס, ליבאך מענעדזשער, דיי-ווירסאן, רופער, דאלניס און גלאסמאן.

נאכדעם ווי די פארטרעטער האבען זיך דורכגערעדט ווענען די פונקטען אויף וועלכע מען האט זיך ביי איינעם נישט גע-קענט אייניגען, איז מען געקומען צו א פארשטענדניס און מען האט זיך גע-אייניגט, איבערלאזענדיג דעם אנדרימעינט מיט פיטער ווסמאן ער וואל זיך זעהן מיט די מאנופעקטורערס וועלכע דארפען אונטערשרייבען דעם אנדרימעינט.

היינט אונזענט דער ספעשעל מיטינג פון דער דזשיאנט באאדער.

די דעלעגאטען פון אלע קלאוק מאכער לאקאלס פון דער דזשיאנט באאדער וועלען זיך היינט (מיטוואך) 8 אוהר אונזענט פארזאמלען אין שאענהאפענ'ס האל צו א ספעשעל מיטינג ביי וועלכען מאריס יוני-מאן, פרעזידענט פון דער אינטערנעשאנ-נאל וועט זיין אנוועזענער.

פרעזידענט יונגאן וועט אדרעסירען די דעלעגאטען און וועט פארלייגען גע-וויסע פלענער ווי אזוי דער ארגאניזא-ציאנס קאמפין פאר די דעם מאכער וואל געפיהרט ווערען און ווי אזוי די לאקאלס וואלען ארבייטען אין הארמאניע מיט דער אינטערנעשאנאל.

Russian Nook Русский Уголок

דער רוסישער זינקער

א ווינקעל פאר שרייבער, קינסטלער און מענשען, וואס ווילען פארברענגען אין א אמת-רוסישער קינסטלערי-שער אטמאספערע און פיהלען זיך באקוועם.

מיר סערווירען עכט רוסישע מאלצייטען

אונזערע עסנעס זיינען פריש און געשמאק און צופרידענשמעלענד פאר דעם קרימישסטען געשמאק. אונזערע פרייזען זיינען קליין אין פארגלייך מיט דעם פיזישען און גייסטיגען פארגעניגן וואס מיר פארשאפען אייך.

דינערס	לאנסשאנס
פון 5 נאכמיטאג ביז 9 אוהר אבענד — 1 דאלאר.	פון 11:30 ביז 3 בייטאג — 65 סענט.
סאפערס	לאנסשאנעס
אלא קארד פון 9 אבענדס ביז 1 אוהר מארגענס.	פון 11:30 ביז 3 בייטאג — 45 סענט.

א קאנצערט יעדען אבענד

פון 11 ביז 1 אוהר מארגענס

פון באוואוסטע רוסישע זינגער און שפילער. כאר געזאנג און דראמאטישע נומערען פון אונזערע געסט.

מאכט דעם רוסישען נוק די היים פאר אייך און אייערע פריינד

RUSSIAN NOOK

151 West 38th Street New York

_____

די וועך

אין די לעצטע האט זיך אויף א האר ניט געבויט, און פון די וועגערענער יענע רונד האט זיך אן אין איהר שטאנד פונקט.

סעקערטארן יוהא האט ערקלערט, פון עס טוט איהם זעהר וועג האט שוין ווען ער טראכט פון רוסלאנד, אז ער שלאפט קיין נעכט ניט און טראכט, זי קען ער העלפן דאס רוישען פאלט, און ער האט דערביי אנגעוויזן די מיליאנען דאס לערס, וואס אמעריקא האט אויסגעגעבן אויף צוהיל און הייל און רוסלאנד, אבער שלם שטאטסמאן, וועלכער האנדלעט מיט שטרעקען עקאנאמישע פאקטען, קען ער מער פאר רוסלאנד ניט טאן, אבער ער האט קאפיטאל, פרוואט אינזיאטיווע, זאגט יוהא, קען זיך אין רוסלאנד ניט ענטווערפן און וואסען אונטער דער אינזיאטיוו נער רעגירונג, אמת, ער זעהט טאקע איין, אז פון קיין אנדער רעגירונג קען איינע קיין רייד ניט ווען, וואס ער וויל אבער אין, אז די אינזיאטיוו רעגירונג וואל אנגעמען אפען די קאפיטאליסטישע פראגראם און מאכען זיכער אויסלענדישע קאפיטאל, די נייע פאליסי פון דער מאקסי ווער רעגירונג, דענקט אונזער סעקרעטאר, און א לויב ווירדנער שוין פאר ווערעט, אבער עס איז ניט גענוג, אט האט לעצטן געהאלטען א רעוואלוציאנערע רעדע, טראקען און וואונדערן האבען נאך ניט אויסגעגעבן זייער קאמף קענען קאפיטאליסטישע היינט נעהט פון ביזנעס מיט אונז רעגירונג, און צו דעם קומט אמעריקא פון רוסלאנד נעלט — עס איז טאקע ניט קיין סך, אבער דער הייליגער פרינץ ציפ פון ניט אפליקענען די חובות ווי דאס טוען פראנקייך און איטאליען, און יוהא, ער וויל פון קאמפוטע קלארע דבורים, וואלען זי נאר זיך אפזאגען פון זייערע קאמיוניסטישע פרינציפען, זאגט יוהא, וועלען מיר דאן זעהן.

סעקערטארן האווער טרעט צו צו דער פראגע פון אנדערע שטאנדפונקט, פאליטישע אנערקענונג פון אמעריקא, זאגט האווער, וועט וועגן וואס העלפן דעם אויפבויען און סטאביליזירונג פון די עקאנאמישע כוחות פון רוסלאנד, עס איז א פראגע פון די אינזיאטיווע פאר לידי פון רוסלאנד, עס ווערעט זיך אן דער פראגראם פון דער סאטורעט רעגירונג, און האווער שלאגט שוין א דער זעלבער צייט פאר א פראגראם פאר דער מאקסי ווער רעגירונג, ער האלט, אז די רוסישע רעגירונג וואל אויסגעבען דעם פלאן פון אויסבילדען גרויסע אינדוסטריען, אז זי וואל קאנצענטרירען אלע איהרע כוחות אויף אויסבילדען די אנדוסטריע פון לאנד, אונטער צו ווערען א גרויסע אינדוסטריעלע מאכט וואל דוסלאנד אימער נישט און ווערען אין גאנצען א לאנד פון פארמערן.

אויב רוסלאנד וואל טאקע פאלגען דאס ווערעט, עצה וואלט זי ערשטענס, נעווארען א שוועבע, הייללאזע לאנד ווי כינא, וועלכע וואלט געווען אפהענגיק פון אויסלענדישען קאפיטאל, און צווייטענס, וואלטען די קאפיטאליסטישע פאלקסער גיט מורא געהאט פאר סאציאליזם אדער באל-שעוויזם, ווייל אויב מען וואל פון רוסלאנד אונטער צו ווערען א גרויסע אינדוסטריעלע מאכט וואל דוסלאנד אימער נישט און ווערען אין גאנצען א לאנד פון פארמערן.

דעם זי דער טאג איז אנגענומען נער ווארען יענעס וואר האבען אלע ערדוואר טעט, אז פאליציע ווערען געהערט ווערען און צוקער אין קיין אויסנאמען ניט, אבער דער פאל פון צוקער, א פראדוקט, וואס איז טאגטעליך פארברייט, וויילס באזונדערס קלאר זיין אויף די אינדוסטריעלע און פאנאציערע מאנאטען מיט דער הייל פון דער רעגירונג היידענען אויס די העלענעס פון פאליס.

די פאלע רעזשיסירייטיוו קיין, מיט סענסטאר האפאלעס אים טענעראן און באסיר זענען אלס דירעקטאר, און און פאליציע, וועלכע איז אויף דער וואך אין באזע צו דאס האנדלונג פון אונז ווערען געוועזענליך און געווען היינט אין וואשינגטאן, די קיין האט קריסטאליזירט דעם פראטעסט קענען די געהערטערט פרויען אין צוקער, סענסטאר האפאלעס האט געפאדערט אן אונטערזוכונג, אנדערע סענסטארען האבען איהם געזעצט, די פראגע האט דער פראגע געווערעט ראנגע האלומס, עס האט זיך אנגעוויסען הערען באשולדיגונגען גענען סעקערטארן האווער, אז ער, צוזאמען מיט די צוקער מאנאטען און צוקער באנקירען האבען געפאלאזעטען זיך העכער רונג אין פרויען, עס האט זיך ארויסגעוויזן ווערען אז סעקערטארן האווער האט געזעצט אונטער צו דאס באזונדערען די פראגראם פון צוקער אין קיין, און דער צוקער טראכט וואל גרינגען קענען האבען ווען דאס פאלט, מען לאזט אפילו דעם פרויערענט ניט צו געניסען זיין וואס זיין שווארץ ווערט אויסגעפאדערט צו איינשטורען דער טאג קאמיסיע צו שניידען דעם הויכען טאג אויף דער העלפט, און אזוי רעדנדיק די פרויען אויף צו קער.

עס איז אבער צווייפאלהאפט צו די רעגירונג וועט נעהן ווייטער ווי אונטער ווערען די לעצטע, סעקערטארן האווער האט זיך בארימט, אז עס איז שוין א מאטראס וועט זיין דעפארטמענט אונטערזוכט די צוקער ראנגע, פונדעסטוועגן האלט דער פרויען אין וואסען, אונטערזוכונגען אליין, ווייזט אויס צו זיין א קנאפע תרופה, דער יוכטיג דעפארטמענט האט פארשטערט די ארבעט און זיך גענומען צו דער ארבייט, אבער צו דאסערט וועט נעהן ווייטער פון האווער אין צווייפאל האפט, עס איז אפילו זיין פליכט צו פארשלאגען טראכטען, וועלכע באטיימען פרויען, אבער דאס איז נאר אין טעארי, אין דער וויקליכקייט איז ער דער פארטיידיגער פון „ביזנעס“, דערוויילע איז דער סומעל וועגן צוקער גרויס, וואס עס וועט פון דעם ארויסקומען איז איינע צו פריה צו זאגען.

ווען אמעריקא וועט אנערקענען דאס לאנד.

לעצטע וואך האבען סעקערטארן יוהא און סעקערטארן האווער ווידער ערקלערט די שטעלונג פון אמעריקא צו דער פראגע פון אנערקענונג די סאטורעט רעגירונג, מיר יוהא געהאלטען אז לענגערע רעדע צו א גרופע פרויען, וועלכע זיינען געקומען אין וואשינגטאן פאדערען א מעהר רעאליסטישע און מענשליכע שטעלונג צו רוסלאנד, האווער האט געשריבען א לאנגען בריף איבער רוסלאנד, און פון די ביידע מיניסטארען דערוויסען מיר זיך.

אין דעם ריזן גענער, געפארשטאנען, אדער ארבייטסמאנען וועט דער פאר יאנענט אויפגעלען אן אינעמיינע דע באטע איבער סאציאליזם.

דער פאליטישער קאמף אין אלבאני, דער דעמאקראטישער נאיווענאר פליט פאנט די טעג אן א רעדעס-העמפליין אין וועלכען ער וועט אויפזייען אז די רעדע פובליקאציע נעמערען איהם אין זיין פראגראם, האבען דערייטעט די פרענער, וועלכע ער אין זיין פארטיי האבען גע-שטיצט, און אז זיין ווייטערדיגע ארבייט וועט ניט האבען די געוויינטע פאלגען, ווייל די זעלבע רעפובליקאנער זיינען איהם אן ווען.

מיט א פאר וואכען צווייטע האט דער דעמאקראטישער סענאט אנגענומען א פאר בילס, וועלכע די ראפובליקאנער האט פאנאצירט, און זיין ביל האט בא-צוועהט צו שאפען א טייד קאמיסיע, וועלכע וואל האנדלונגען און רעגירונג אינדוסטריעלע און ביזנעס אונטערנעמען צו אנהערן ביל האט באצוועהט צו שאפען געזעצען צו האנדלונגען פאנאצירטע ציעלע אונטערנעמען, און אינשורענס האמפאניס, ווען דער סענאט האט די בילס אנגענומען האבען די אנהיינגער פון דער פראגראם אפראדירט דעם טאג, אבער זי האבען זיך ניט געקענט פרע-הען מיט א זיג, אלע האבען געוואוסט, אז די רעפובליקאנער סענאט בילס בא-צוועהט ווי עס איז די פראגראם, און ווען לעצטען האנדלונגען די בילס זיין צו אריינצובראכט געווארען אין אסעמבלי, האט מען זי נאך א דריי שטונדנער דעבאטע באשעדיגט, צוזאמען מיט אן דער רעמאקסאציע בילס.

נאיווענאר סטיט, זאגט, אז ער וועט אפצולעזען דעם פאלק, ער וועט האלטען רעדעס און ער וועט ווייזען ווי הארטנע-קיין די רעפובליקאנער געזעצגעבער זיין צו, ער האט זיך ערקלערט וויליג צו מיט ארבייטען מיט רעפובליקאנער קאמיטעט, ער ערקלערט, אז ער איז בארייט קאמיטעט פראמיסען און ארגאניזירען די סכסכים, אבער ניט די רעפובליקאנער, זי זיינען ארויס פאר סאבאטאזש אין פאליטיס, אבער פאליטישעס, וועלכע ווייזען, וואס זי רעדען, זאגען נאך, אז דער נאיווענאר און זיינע ליסטענאטען וואלטען, צום ביי-שפיל, ניט געקענט פאר די בילס צו קאנטראלירען ביזנעס, פאנאציעלע און אינשורענס אונטערנעמען, ווען זי וואלטען געוואוסט, אז זי קענען פון די בילס מאכען געזעצען, אין אנדערע ווער טער, דער קאמף וועט צווישען דער רעמאקסאציע טייער און רעפובליקאנער פארטיי איז א פאליטישער דורך און דורך, קיין אנדערע מאטיווען זיינען דאס ניטא, עס איז א שפיל פאר פאליטישע מאכט צווי-שען פארטייען.

פאליטישע רעוואלוציע אין ענגלאנד פארמאנעט

פרייט פארדען, אינער פון די פאר-בייגעטע ארבייטער פירער אין ענג-לישען פארמאנעט, האט מיט א וואך צווייטע אריינגעבראכט א ניערעוואלוציע רעוואלוציע, פאר דעם ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון ענגלאנד איז און א פארמאנעט געווארען אין פארמאנעט, די רעוואלוציע פאדערט ניט מעהר און ניט וועניגער, אן סאציאליזם וואל איינגעפירט ווערען אין ענגלאנד.

אן סאציאליסטישען פאדערען סאציאליזם אין אפיר קיין נייעס ניט, אין ענג-לישען אויף ניט זיין אין אנדערע פארמא-מענטען זיינען צאללאזע סאציאליסטישע שער רעדעס געהערטען געווארען, צו זיך דער געלענעהייט, וועלכע טרעפט זיך וועהר האט, אין סאציאליזם און איהרע פאליציע אטאקירט געווארען, טאג פאר וואס האט די גאנצע פרעסע אויף אויס-געכאפט סנאדעס רעדע איהם די געהערטע סענסאציע, איז דאס נייעס, אז הא-טאליזם וואל פארמאכט ווערען, איז א סאציאליסטישע רעדע אן אונטערגע-וואך.

דער ענטפער צו די פראגען אין קלאר פאר יעדען, ערשטענס, האט פיליפ סנא-דען ניט גערעדט דאס אין דער ווערט אריין, ער האט פארמאכט פארנעבראכט זיין פלאן אין דער פארמאט פון א רעדע-לוציע פאר וועלכע ער האט געבעטען פרע-סיר באגאנר לאז צו באשטימען א געוויסע צייט פאר רעדאקטען און אפשייטונג, צווייטענס, איז דאס ניט קיין רעוואלוציע פון איינצעלנע ארבייטער פארטייע-ער, עס איז די פאדערונג פון דער מעכ-טיגער ארבייטער פארטיי, „זיין מאכע-טעט'ס סאציאליזע“, וועלכע, עס ווערט ער-ווארטעט, וועט אין נעכטן וואסמענע-לען די ענגלישע רעגירונג, דער פארמא-טעט האט שוין אפגעגעבן איין וויזונג צו דער רעוואלוציע, און נאך פסח וועט מען אין פארמאכטע פארטווערען די רע-כטען, קיינער ערווארטעט ניט, אז דער פארמאכטע, אין וועלכען די קאנסערווא-טארען האבען די מאיאריטעט, וואל אן-געמען די רעוואלוציע, אבער אירע זעהן איין די גרויסע וויכטיגקייט פון דעם, אין וואס באשטעהט סנאדעס רעדע-וואלוציע, וואס זיינען די פונקטען פון וויין פראגראם, סנאדען האט אנגע-פאנען וויי רעדע מיט א שארפער סטא-קע גענען סאציאליזם, ער האט אנגע-וויזען דעם חורבן פון דער אינזיאטיוו פאר-טייער און עקאנאמישער ארגירונג, ער האט אנגעוויזען די ארבייטסלאזיגקייט אין ענגלאנד, וואס אנדערטהאלבען מיליאן ארבייטער געהן ארום לידען, ער האט אנגעוויזען ווי די פראפאגאנדע וויינען גע-וואקסען אין פארמאכט מיט די וויידרשעס, דער איינציגער אויסוועג פון דעם באס-און אומגליק איז צו נאציאנאליזירען, אדער סאציאליזירען די רייכטיקער און אינדוסטריעלע פון לאנד, ס'איז די פאליטי-ליסטישע פראגראם, וועלכע דער פארמא-טעט פון ענגלאנד מוז איינע באטראכט טען, פיליפ סנאדען האט אבער גע-טרייסט די קאפיטאליסטישע פארטייער, ער, אז זי, די ארבייטער, טראכטען ניט פון א רעוואלוציע, אז זי זיינען גענען קאנפליקטאציע, ד.ה. אפגעמען די איי-דוסטריען און פארשידענע רייכטיקער דורך געוואלד, לויט סנאדעס פלאן, וועלען די קאפיטאליסטישע קריגען באצאלט פאר זייער אייגענטום, עס איז מעהר ניט א פלאן אויסצוקופען די פרוואטע אייגענטומער, עס קען זיין, אז די באני-קעטען צווישען די ארבייטער מיהרע און דעם ענגלישען קעניג, וועלכע האבען ארויסגערופען אזוי פיל אינטערעס, צאן, און דיסקוסיע, זיינען באזונדערס געווא-רען ביי די ארבייטער מיהרע צו ווייזען אז זייערע פלענער זיינען ניט רעוואלוצ-יאנער.

אבער די פרוויליגירטע קלארען אין ענגלאנד ווייזען דעם, זיי קען מען ניט נאכען, זיי זעהן אין דעם פלאן א רעוואלוציע גענען סאציאליזם און פרי-וועלענע, און זי האבען זיך שוין צוגע-גרייט פאר א קאמף, פון רעכטען איר-כער ספעציעלע פראגען, ווי די שטעלונג

אן אויפרוה פון די ווייסע מאכער יוגא לאקאל 25

פאקט, וואס פילע מאקערס און העמ-סטימערס זיינען געווען געצוואונגען, צוליב עקאנאמישע אומשטענדען, אבער ווערן זייער מיטגלידערשאפט אין אונז ווער יוגא, און אום צו געבען זי א מעג-ליכקייט צו געניסען פון די פרוכט פון ארגאניזאציען, צוזאמען מיט אלע שני-דער ארבייטער, האט די יוגא בא-שלאסען אריינצונעהמען אלע מאקערס און העמסטימערס, וואס ארבייטען אין יוגא יוגא, שפער, אלס מעמבערס אין אונזער יוגא מיט דער סומע פון 5 דא-לאר יוגא יוגא.

באזונט זיך מיט דויער געלענע-היים און בריינגט אייער אפליקיישאן אין אונזער אפיס, 16 וועסט 21סטע סט., ווי אס שטעלסטען, ווייל דויער מאג-פעסט וועט אנהאלטען בלויז ביי דעם 14טען אפריל, 1923.

די ליידיס ווייססטוימערס יוגא, לאקאל 25, א.א.וו.

מיר האבען באקומען פון די ווייסע מאכער יוגא, לאקאל 25, אן אויפרוה צו די מאקערס און העמסטימערס אין סטרי, וועלכע לעזט זיך פאלט:

מאקערס און העמסטימערס, ערוואכט!

די דושיאנט באגאנר פון די דעם און ווייססטוימערס יוגאנט פיהרט יעצט אן א קאמפין צו ארגאניזירען אלע מא-קינג און העמסטימערס שפער, אום די מאקערס און העמסטימערס וואלען הא-בען די מעגליכקייט צו געניסען פון די געווינסען, וועלכע אונזער יוגא האט ערוואכען אין דעם לעצטען דזשענעראל-סטריק, ווי צום ביישפיל: —

1. די 40 שטונדען (5 טאגנע) אד-בייסטוואך — וואס דאס מיינט 2 פאלע סעק דויער וואך.
2. גיטע באזונדען פאר זייער אד-בייס ניט נאך ווען עס איז בייז, נאך דעם גאנצען יאהר.
3. א גארנטי אויף דעם דושיאנט נאך דער ערשטער וואך פראגע.

דער קריזיס וואס האט געהערטט אין דעם מאקסינג און העמסטימערס סטריק איז פאליציע פון די לעצטע צוויי יאהר, איז שוין פאראיבער, צוליב דער אויפלעבונג אין דעם ווייסע סטריק, ווי אויך א דאנק דער בייז און די דעם-שפער, איז יעצט דא א גרויסע נאכ-פראגע אויף מאקערס און העמסטימ-ערס.

די ווייססטוימערס יוגא לאקאל 25 האט גענומען אין אבאטראכט דעם

GERECHTIGKEIT

A Jewish Labor Weekly

Published every Friday by the International Ladies' Garment Workers' Union

Office: 3 West 16th St., New York, N. Y.

MORRIS SIGMAN, President

S. YANOFKY, Editor.

A. BAROFF, Sec'y Treas.

Subscription price paid in advance: \$1.00 per year.

Vol. V. No. 13.

New York, Friday, March 30, 1923.

Entered as Second Class matter April 16, 1920, at the Postoffice at New York, N. Y. under the act of August 24, 1912.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919.

מיטינג פון דזשיאנט באהרד פון דער קאמיוניסטישער פארטיי

פרייטאג, דעם 23טן מערש, 1923
קאמיוניסטישע.

א קאמיוניסט פון דער סאציאליסטישער פארטיי אינפארמירט, אז די פארטיי האט אראנזשירט א רעבאטע צווישן נעמאסע מ. הילקוויט און ערווארד קיר טינג, דער רעאקטארישער פון די באהרד-בייטער צייטונג, אין דער דזשיאנט בא-הרד ווערט געבעטען צו קומען ספעס פאר דער רעבאטע, וועלכע וועט זיין זעהר אן אינטערעסאנטע און באהערענדיג.

די קאמיוניסט ערקלערט, אז די צוויי רעבאטאנטען ווערען רעבאטירטן דעם גענעשטאנד: צי עס זאל זיין אין אמעריקא א לייבאר פארטיי ווי אין ענגלאנד. די קאמיוניסט ערקלערט, אז נעמאסע הילקוויט וועט רעדן פאר א לייבאר פארטיי, און קירטינג, וועלכער איז א מענטש מיט פראגרעסיווע אנהייבונגען, זועט דערן גענען.

עס ווערט באשלאסען צו שיקען צו דער רעבאטע אלע דעלעגאטען פון דעם דזשיאנט באהרד.

א קאמיוניסט פון דער „ברין קאלעדזש" אינפארמירט, אז די אינסטיטוטן אין אמעריקא פאר ארבייטער-פרייערען און זיי פארלאנגען פינאנציעלע שטיצע, אום צו קענען אויפהאלטען די סקול. די קאמיוניסט רעכענט אויס א צאהל נעשטאנדען, וואס ווערען געלערענט אין דער סקול, און זי ערקלערט אויך, אז אלע גענעשטאנדען ווערען געלערענט פון דעם דזשיאנט באהרד פארטיי.

דער פארלאנג ווערט איבערגעשיקט צו דער פינאנץ קאמיוניסט.

צושריפטען.

לאקאל 1 אינפארמירט, אז ווער עקסעקוטיוו באהרד האט נוסטעהייסען די אויסשליסונג פון ברודער נאדראן אלס דעלעגאט פון דעם דזשיאנט באהרד, און זיי האבען ערוועהלט ברודער צוקערמאן צו פארנעמען דעם פלאץ פון דעם אויסגעשלאסענעם ברודער. דער ברודער ווערט צוגעלאזען.

לאקאל 1 אינפארמירט אויך, אז ווער עקסעקוטיוו באהרד האט צוריק געוויזען די האנדלונג פון דעם דזשיאנט באהרד באצוג די פאליטישע פרייזאנערס פון סאָוועט רוסלאנד און די לייבאר דע-פענס קאמפערענץ.

די אפרייטמאס יוניאן איז אויך מיט דער מיינונג, אז דער דזשיאנט באהרד זאל געבען מעהר פינאנציעלע שטיצע די סטרייקענדע שמויקער ארבייטער.

דער טרעזשורע ווערט אינסטרוירט אויסצוצאהלען מיט אמאל די צווייטע טויזענד דאלאר צו די אויבענדערמאנטע סטרייקערס.

לאקאל 3 פארלאנגט אן אברושעק שאן און עלעקשאן קאמיוניסט פאר ווער עקסעקוטיוו באהרד וואלען. דער פאר-לאנג ווערט באווייליגט, און די ברודער ברעם, לעווין און ראשינסקי ווערען אפוינטעט.

דער וועלכער לאקאל אינפארמירט אויך, אז זיי האבען גוט געהייסען די פראטאקאלען פון דעם 14טן און 17טן מערש.

די ארבייטער קאמיוניסט פון דעם קרן היסור פארלאנגט, אז די דזשיאנט באהרד זאל שטיצען די ארגאניזאציע, וועלכע איז געגרינדעט געווארען צו שאפען א היים פאר דעם פארפאלגטען און גע-טריבענעם אירען.

פארלאנג ווערט איבערגעשיקט צו דער פינאנץ קאמיוניסט.

די הענרי סטריט סעמלעמענט פאר-לאנגט פינאנציעלע שטיצע. אין דעם אפיל פאר שטיצע ווערט געזאגט, אז די אינסטיטוטן האט פאר די לעצטע עט-ליכע מאנאטען געשיקט גיורסעס צו 8,500 קראנע מענשען, וועלכע האבען זיך געהאט די מיטלען צו באצאהלען גיורסעס, ווען זיי זיינען קראנק געווען.

פארלאנג ווערט איבערגעשיקט צו דער פינאנץ קאמיוניסט.

די וואיקערס דעפענס יוניאן פאר-לאנגט באהרד און פינאנציעלע שטי-צע פאר די ארעסטירטע ארבייטער סאקא-און וואנוועטי, וועלכע זיינען אומשולדי-געווען פאר אומשולדיגע געווארען צום-טויט. אין דעם אפיל ווערט געזאגט, אז עס זיינען דא נענט באווייזט פאר א-לייטעס מיינעל און דער ריכטער ענטוואק-ט.

עקסעקוטיוו באהרד זאלען צו דעם סא-פער איינגעלאזען ווערען. אלע רעקאמענדיישאנס ווערען גוט-געהייסען. ברודער ה. וואנדרה, דער מענערשער פון דעם דזשיאנט באהרד, גיט אן אלגעמיינעם איבערבליק איבער זיין רעפארטמענט. ברודער וואנדרה ער-קלערט אויך, אז אום זיין אפיס זאל אנפאנגען צו פונקציאנירען, וועט מען מוזען זיין סטעה פארנעמען מיט נאך-דריי מענשען. ברודער וואנדרה שלאגט אויך פאר צו מאכען אראנזשמענטס מיט דער דזשיאנט באהרד אפאסיאלישען, דאס ווערע מעכערס זאלען קריגען ליסטען מיט יוני-אדשעפער פון דער יוניאן, צו וועלכע זיי קענען געבען ארבייט.

די נאנע פראנע ווערט איבערגע-שיקט צום דזשיאנט באהרד פארנעמען. דזשיאנט באהרד מענערשער באהרד. ווערען דער פירמע דאסמאן און מילער האט ברודער פיינבערג פאלגענדי-דעם צו באריכטען: די פירמע האט צו-געשטימט צו געבען איהר ארבייט צו א באגרענעצטע צאהל קאנטראקטירט. וועל-אבער די פירמע וועלן ענגיירושען נאך-קאנטראקטירט, קען זי זיי נישט ענגייר-דזשיאנט באהרד דער ערלויבעניש פון דער יוניאן. דער באריכט פון ברודער פיינבערג-ווערט געגעהייסען. מיט דעם ווערט דער מיטינג גע-שלאסען. 7. לאנגער, סעס.

פרעזידענט נאמפערס ארויס פון האספיטאל

האט ער אויפגענומען רעפארטערס אין א באוואנדערען צימער פון האספיטאל און ערקלערט: „באלד, נאך א פאר טעג און איך וועל זיך צונארטלען אויפצו-נעהמען נייע קעמפע פאר דער ארביי-טער באוועגונג". ער האט געלויבט ד-האספיטאל-דירעקטאר, וואס ער האט באקומען, און זיך אויך געוויצעלט, דאס לעבען איז צו שעהן, ער זאל איינשטימען זיך אפצוטרעטען פון לע-בען. נאמפערס האט צוגעגעבען פאר ד-רעפארטערס, אז ער האט די לעצטע טע-נאכגעפאלגט די טעטיגקייט פון סענא-טאר באהרד צו אנערקענען רוסלאנד, דאס, וואס עס קומט פאר אין ענגל-שען פארלאמענט מיט די רעפארטערס פון דער לייבאר פארטיי. ער האט אבע-געבעטען, אז מען זאל איהם נישט פאר-גען אויף א סטייטמענט פון זיין מי-נונג. ער וויל זיך פריהער גוט באקאנט-מיט אלע. נאמפערס איז געווען אין האספיטאל-דריי וואכען צייט. ער איז געווע-קראנק אויף ניומאניא, און אין דעם ע-שטען קרויט פון זיין קראנקהייט הא-בען געמיינט, אז ער שטארבט שוין.

זונטאג בייטאג האבען זיך אמערי-קאנער און אירישע ארבייטער-פרייער-פארזאמעלט ביים לענקאסהיל האספי-טאל, 76טע סט. און פארק עווע, צו בא-געגענען סעמינעל נאמפערס, וועלכער איז ארויס פון האספיטאל א געזונטער און איז אפגעפאהרען פאר אייניגע טעג-נאך אטראנטיק סיטי, פון וואנען ער וועט געקומען וואך קומען צוריק אין ווא-שינגטאן און זיך פארנעמען מיט זיין ארבייט אלס פרעזידענט פון דער אמע-ריקאן פערדעריישאן און לייבאר. נאמפערס איז ארויס פון האספיטאל-קארידאר א מונטערער און זיך מיט-אלעמען געגריסט. עס האט זיך גלייך-אויך ארומגעזאמעלט א ווייניגער קרא-און אלע האבען דעם באוואונדערען אר-בייטער פיהרער באגעגענט מיט פריינד-ליכע שטייכלען. די מאסען צייטונגס-רעפארטערס און פאטאגראפערס האבען איהם נישט אפגעלאזען, ביז ער האט זיך-געלאזען פאטאגראפירען סאי שטעהענ-דיג און סאי ווי ער איז אריין מיט-פריינד אין א טעקסי איהם אפצופיהרען-צו דער טריין. איידער ער איז ארויס אויף דער נאס-

מאנישעוויטש מצה

די מצה מיט אלע מצלות

פאראן מענשען וואס ארדערען גלאט מצות אויף פסח, אבער די יעניגע וואס ווילען דוקא די כשר'סטע און בעס-טע פאדערען אויסדריקליך — מאנישעוויטש-מצה

מאנישעוויטש מצה-מעהל, מצה-פארפעל, און קעיק-מעהל בע-רייכערען דעם פסח-טיש פון מיליאנען אידען מיט די פיינסטע מאכלים וועלכע ווערען געגעסען מיט גרויס הנאה פון גאנצען הויזגעזינד; זיי ווערען געלויבט פון יעדער באלעבאסטע

”פיעלע טרייען נאכמאכען מאנישעוויטש-מצה — אבער קיין מצה קען זיך מיט איהר קוואליטעט נישט פערגלייכען.”

The B. Manischewitz Co.
CINCINNATI, OHIO

N. Y. Office: 13 University Place
Telephone, Spring 8784.

1923

מאנישעוויטש מצות

אליהו הנביא

פון אברהם רייזען

נאך אין די אמאליגע יאָהרען, ווען די וועלט איז נאָך נישט געווען אזא באַפֿרעשטע, און פֿרייע לייט וויינען נישט געווען אזוי פיל, פלעגט אליהו הנביא בלויז באזוכען די פֿרייע הייזער און פֿעסטיקען דעם כּוֹס, וואָס מען פלעגט פֿאַר איהם שטעלן. פֿרייע לייט וויינען אלע טאָג געוועזען, אָבער דאָך נישט אזוי פיל, אַז ער וואָלט מיט זיין פּלאַנצירטער פֿלינגקייט נישט קענען פֿאַר אַ נאָמען ווערן פֿאַר אַ פֿרייע הייזער באזוכען און אויספֿירן דעם גרויסע געפֿינען גרויסע צווישען די קליינע און גרעסערע כּוֹסות לאָפֿן.

היינטיגע צייטן אָבער, ווען די פֿרייע לייט האָבען זיך אזוי געמערט, איז פֿאַר איהם צו שווער צו באזוכען אלע פֿרייע הייזער, עס וואָלטען איהם די הימלישע פֿאַנטאַסיע צוריסען געוואָרן, און ער וואָלט געמוזט בלייבען באַרוועס.

דערפֿאַר געהט איהם עהרליכע אידען, און בלויז צו די אמת'ע עהרליכע אידען, און אזוי ווי היינטיגע צייטן וויינען בעזונדער הרב'ס קיין סך עהרליכע אידען דעם נאָמען איהם, דעם נאָמען נביא אליהו, נישט אים אזוי פיל ארומצופֿלייזן.

אָבער ווי נישט ווי — ארום און ארום קלייבען זיך אָן ביי עטליכע צעהנדליג עהרליכע אידען. אָבערש וואָלט דאָך די וועלט קיין קיום נישט געהאַט, און ביי די עטליכע צעהנדליג עהרליכע אידען דעם טרינקט אים אליהו הנביא די כּוֹסות וויינען און שווינדער צוועלף און ער שוין פֿאַרטייט צו זיין נסיעה צוריק אין הימל אריין.

פון די עטליכע צעהנדליג כּוֹסות ווערט ער אַ ביסל בלונדל'ן. זיין גרויסע נביאישע האַרץ, וואָס איז אלע טאָג געוועזען מיט ליבע צו אלע מענטשן, ווערט איהם ליטער ליבע, און ער וואָלט וועלן זעהן העלפֿען אלע לידערנע און אומגליקליכע, וואָס וויינען נביאישע לידער ווערן איהם און זיך אין די דאָזיגע פֿאַר שעה גענוצטען אויף דער ערד.

וואָרום מיינט נישט, אַז אליהו הנביא, באזוכענדיג די עטליכע הייזער פון די עהרליכע אידען, ווערט נישט געוואָלט וויינען לויטערע אוינען און וויינען סוף אויסהאַרבעטנדיג אויערען ווערן און הערען אלץ, וואָס עס טוט זיך אין דער גאנצער וועלט. ער ווערט טרעהערט פון פֿרייע, ער הערט קרעכענען פון געפֿינגע, און ער פֿאַרנעמט אלע אומגליקען פון דער גאנצער וועלט.

אָבער יום־טוב איז יום־טוב. פֿאַר שטערען איהם וועט ער נישט. ער לאָזט זיך צום באַר ציין, וואו עס שטעהט שוין גרייט זיין פֿייערדיגע רייטוואָנען, און דער קומטער, אַז אויסגעלייטערטע עהרליכע בעל־העגלה, האלט שוין גרייט די גאנצע פֿייערדיגע לייצעס און ער וואַרטעט איהם.

דערוועגנדיג איהם גענומען, רופט זיך דער בעל־העגלה אָן:

— נא, אליהו, אַ סך געטרונקענע? — עט, — שמייעלסט ליבליך דער גוטער נביא, — אינגאנצען ביי א פֿופֿט ציג כּוֹסות, מ'שטיינט געוואָנט, וויפֿיל עהרליכע אידען עס וויינען איצט דאָ. צו אַבי וועמען, ווייסט דאָך, געה איך נישט. — אָבער, ביי א פֿופֿט וויינען יאָ דאָ? — פֿרעגט דער אויסגעלייטערטער בעל־העגלה, און איז זיך משער, אַז עס איז נאָך דאָ אַ היבש ביסל עהרליכע אידען. — נא, דאנקען גאט דערפֿאַר, לאָמיר פֿאַהרען, רב אליהו, איך דארף נאָך אליין אויך געהען אַ ביסל וויין פון יין המשומר אין גן־עדן. עס איז דאָך עפעס פֿסט. היינט וועט זיך נאָך טרינקען בעסער.

— יא, יא, נשמה מיינט, — נישט נאָך פֿריינדליך אליהו, — נישט קיין עולה היינט צו געהען אַ ביסל וויין. און דער בעל־העגלה נישט אַ שמיץ די פֿייערדיגע אַדלער, וועלכע הויבען זיך אויף אין דער לופטען און פֿליהען, פֿלייזן ביי'ן הימל אריין.

וואָס העכער פון דער ערד איז די לופט אלץ ריינער און פֿרישער. אליהו הנביא כאַפּט אַ דרימלע און איהם חלומ'ט זיך דאָס פֿאַלש'ן ישראל, פון די וואָס וועלן איצטער אין זייערע הייזער לאָפֿן און וויינען דעם שיר השירים. ער הערט די הייליגע ווערטער און ער מורט מעלט אליין ארום פון דרימלע: — שובי שובי השלומית...

ענדליך וועט איהם דער אויסגעלייטערטער קומטער און רופט זיך אָן: — שוין דער טויער פון הימל, רב אליהו!...

אליהו כאַפּט זיך אויף, ווענעט זיך מיט דער אויסגעלייטערטער נשמה און פֿאַרשטיינט אין הימל. אין הימל איז שוין שטיל. די מלאַכים אלע רוהען זיך אָפּ. בלויז דער גוטער מלאַך רפּאל רעדט זיך ארום מיט אַ ביסלעך קרייטליכער אין די הענד און איז שטאַרק פֿאַרזאָרגט: אַ סך

חולאים וויינען דאָ אויף דער ערד. מען מוז אַ סך פון זיי געוונט מאַכען. אָבער דער מלאַך הכּוֹס האָט אויך אַ שטיקלעך דעה. איהם, דער מלאַך־הכּוֹס, ווי ער האָט איהם פֿינט, ווי ער וואָלט איהם וועלען פֿאַרטייטען פון הימלעל און פון דער ערד!...

טראכטענדיג אזוי, דערוועגט ער אליהו. — נא, אליהו, שוין צוריק פון דער ערד? וואָס הערט זיך דאָרט? וואָס מאַכען דאָרט אונזערע אידעלאָג? אליהו, נאָך אלץ בלונדל'ן פון די כּוֹסות וויין, גלעט די לאַנגע ווייסע באָרד און ענטפֿערט: — אירען וויינען נאָך אלץ גאָט'ס פֿאַלש'ן ס'איז, אמת, דאָ אַ סך ווייניגע. אָבער ביי א פֿופֿט וועלכע עהרליכע לייט האָבן איך פֿאַרט אויסגעפֿונען, געטרונקען זייער וויין און צוריקגעקומען.

— און די איבעריגע? — פֿרעגט דער מלאַך רפּאל. אליהו הנביא פֿאַרשטייט זיך, וואָס עס מאַכט איהם נאָך גוטמייטיגער און מילדער, און ער ענטפֿערט: — עט, די איבעריגע וויינען אויך נישט שלעכט... איך וויל נישט טרייבען קיין רבילות אום יום־טוב. און אַז נישט ער צו — איז נאָך מאַרגען ווידער אַ סדר... איך וועל נאָך זעהן...

פון דעם שמועס, וואָס איז געפֿיהרט געוואָרען אַ ביסל צוריק, האָבען זיך אויסגעכאַפּט נאָך עטליכע מלאַכים. דער מלאַך נבֿריאל האָט אויסגעווישט וויינען אוינען, ווי פון שלאָף, און דערוועגנדיג אליהו, האָט ער זיך גענומען: — שוין צוריק, אליהו? נא, וואָס מאַכען זיי דאָרטען? — ווייס איך, — שמייעלעל אליהו, — אויף פֿסט האָבען זיי אלע, דאָכט זיך, איך בין בלויז געווען אין פֿופֿט וועלכע וויינען...

— ע, ביסט דאָך נאָך פֿויל געוואָרן דען. פֿאַרוואָס אזוי וועניג? — וואונדערט זיך נבֿריאל. — עס וויינען דאָך פֿאַרען עפעס מעהר אידען...

פֿאַרען עפעס מעהר אידען... פֿאַרען עפעס מעהר אידען... פֿאַרען עפעס מעהר אידען...

קיינער קומט צו מיר אין הויז...

פון י. אדלער.

קיינער קומט צו מיר אין הויז. קומען קומט דער אומעס בלויז; בלויז דער אומעס קומט צו מיר — אָפֿען שטעהט פֿאַר איהם מיין מיהר...

בלויז דער אומעס קומט אין געהט, און א מרה שחורה וועהט... און די גאנצע איז ווייט און שוואַרץ ווי עס איז מיין קראנקע האַרץ...

גרויס, ווייל ביי רחמיאל'ן וויינען די קינדער ציטערדיג; ער איז געוואָרען אַ טאטע ערשט צו זיין פֿערציגסטען יאָהר. געקומען איז רחמיאל אין אמעריקע צו עטליכע און צוואנציג יאָהר, נאָכדעם ווי ער האָט איינגעזעהן, אַז פון וואָלט געווען זיך אין ישיבה וועט נישט וויין קיין תּכּלית, און ער וועט נישט קענען חתונה האָבען און מפרנס וויין אַ ווייב מיט קינדער, צו וואָס זיין האַרץ האָט שוין דאָן געזאָגט.

אין אמעריקע האָט רחמיאל'ן זעהר לאַנג גענומען. שוין אַ ביסלעך צו לאַנג, אויסצוגרינגען זיך און ווערען קאָר לאַמבוס'על אַז אַפֿריטאָר. אַז ער האָט זיך שוין אויסגעלערענט די מלאַכה, און ער האָט אָפּגעאַרבייט אַ פֿאַר סוף אַז פֿאַר זיך, האָט ער ערשט דאָן איינגעזעהן אַז ער איז און בלייבט אַ סלאָט האַנד, און איהם וועט זיין שווער צו סופֿאַרמען אַ פּאַמיליע. און רחמיאל האָט זיך אָפּגעהאַלטען פון באַקאנט־שאַפֿט מיט מיידלעך, און די מיידלעך האָבן נישט גערן פֿאַרבראַכט מיט איהם, וויסענדיג אַז ער איז אַ קליינער פֿאַר־דינער און קען קיין לעבעז נישט מאַכען. אזוי איז אַזעלכע אַ יאָהר נאָך אַ יאָהר, און רחמיאל איז געוואָרען אַן אַל־טער בחור, איז געוואָרען אַ מעמבער פון עפעס אַ בעטשעלאַר־קלאַב, און גענומען שפּילען פינאָקעל און די איבעריגע זייענע נייעס מיט גרויס תּהוּמה, און דער געפֿיהל, דער וואונדער חתונה צו האָבען און פֿיהרען אַ פּאַמיליע־לעבעז איז שוין כּמעט געמיסעט געוואָרען. און אין זיין האַרצען איז וואָס אַ יאָהר פּוסטער גע־וואָרען, אַז זיין גאנצער אינסערעס איז

רחמיאל

פון מ. צינקין.

זייענער פֿאַרנאָכט אָפּגערופען דורכ'ן טעלעפֿאָן, ער וואָלט גלייך קומען אַהיים, אין זייער פֿיר רומקעס אויף אַ סאַפֿ־פּלאַר אין קלינגטאָן סטריט, און היינט האָט זיך דער שאַפּ דערוואוסט, אַז רחמיאל'ן האָט געטראָפֿען אַ גרויס אומגליק — וויינט אַ קינד האָט אַ וואָגען איבערגעפֿאַהרען. און ער ליגט יעצט אין האָספּיטאַל און שוועבט צווישען לעבען און טויט. רחמיאל'ס שווער איז לעער, און דער לעדיגער שמוץ דערמאנט אלע מען אַז רחמיאל'ס פֿרישע וואונד, און אלעמענס אוינען ציהען זיך אינסטינקט טוה צו יענעם פּלאַץ; אלעמענס הער צער וויינען פֿול מיט סימפּאטיע צו דעם אַרימען און אויסגעוועהנליך עהרליכן רחמיאל. אלעמענס מחות וויינען פֿאַרנומען מיט פֿאַרשטעלען זיך וויין טראַגעדיע. און דער עולם אַרבייטער, איבערהויפּט די אַפֿריטאָר, קענען נישט אַרבייטען; עס הויבט זיך נישט קיין האַנד. רחמיאל'ן האָבען אלע אין שאַפּ האַלט, פֿאַר זיין שאַרפֿען וויל, פֿאַר זיין איינשטעלען זיך פֿאַר גערעכטיגקייט און יושר, פֿאַר זיין פֿאַרטייטען אין דרשענע מעלמענישען שפּילען אין פּאָדער און אַלעמענישען פֿאַר זיין אמת־מעשלי־כּען האַלטען זיך אין שאַפּ. און די טראַגעדיע איז ווירקליך

עס איז צעהן אהר מאָרגענס אין אַ געוויסען טאָג אין מיטען דזשוליי. אין מר. ק'ס דעס־שאַפּ איז ביי, און ער האָט דעם פּאַלעסטרעסעס אויסגעוואָרן פֿון אַ שניידער־שאַפּ אין פּולען שוואַנז פון סעזאָן. אויפֿ'ן טיש געבען פֿאַרזאָרן איז אָנגעוואָרען אַ גאנצער באַרג מיט באַנדלעך פון פֿאַרשיידענע קאָלירען און גרויס. ביי די אַפֿריטאָרס אין די באַס־קעסס איז אויך אָנגעלעגט פֿול מיט מלאַכה. ארום פֿרעסניגטייבעל שטעהט דער פּולער סעס פֿרעסערס, און ארום דעם שפּאַלען פֿינישערס טישעל האָבען זיך די צעהן פֿינישערס קוים אויס־געזעצט. פון קאסטינג־הערס ווערט דעם הויזשען פון עטליכע קאסטינג־הערס שנייט. דער שפּאַלעל־הערס לויפט ארום איבער'ן שאַפּ און וואָרט נעוויסע סטילס און סייזעס אויסגעוואָרען אַ ספּעשעל אַרדער, און דער פֿאַרזאָרן איז ביי מיט אויסגעלייבען און אויספֿינטען אַ פּעסער. און דאָך, כאַטש די בעסעסעס וויינען פֿול און די קאסערס שניידען, אַר־בייטען די אַפֿריטאָרס אין חשך. ווי ווערן ביי די מאַשינען, אָבער די הענד געהען נישט; עפעס ווערן זיי אזוי שטיל, אזוי ערנסט און באַזאָרגט, און די אַר־זאָכע דעם און אַזאָרען. רחמיאל'ן האָט אָפּגעוואָרען פֿיר

— יא, אירעלאַך מעהרען זיך... אָבער ווער קען זיי געפֿינען? — פֿאַרענטפֿערט זיך אליהו, — אַ סך, אַ סך אויסגע־וואַנדערט... אין אַ פֿאַר הייזער האָב איך געהערט וויינען די מאַכעס; די קינדערעלאַך געביר זייען אין אמעריקע... — נא, נישט מען זיך אַ כאַפּ אין אמעריקע, — עצה'ט נבֿריאל, — וואָס דארף עס ביי דיר זייערען? — יא, — קוויינעלעל זיך אליהו, — אמעריקע איז פֿאַר מיר אַ שפּונג אויפֿ'ן פֿייערדיגען וואָנען. אלא וואָס דען? איך האָב כּוֹר, אַז איך וועל דאָרט נישט קענען אַריינקומען... — וואָס הייסט? דו, אליהו הנביא, וועסט נישט קענען אַריינקומען? ס'זייטש, אין דער גאנצער וועלט יאָ און אין אַמע־ריקע נישט? — אמעריקע איז דאָך אַ נייע מדינה. — ערלעהרט אליהו הנביא, — איך בין אַן אַלטער איד, מיט אַ ווייטער באַרד. דאָרטען לאָזט מען איצט אזוינע ווי איך שווער אריין. מען דארף וויי זען געלד... — נא, וועסטו וויינען. קענסט דען נישט? — אום יום־טוב? — וואָס רעדסטו, נבֿריאל? — נא, וועסטו זאָגען, אַז דו פֿאַהרסט צו דייע קינדער... — צו מיינע קינדער... — מורמעלעל אליהו הנביא, — וויינען זיי דען מיינע קינדער? וועלען זיי דען מיך וועלען אַראַפּנעמען? — עצה'ט מיכאל, — ווייס איך? — צווייפֿעלעל אלץ אליהו, — איך האָב מורא... — וואָס רעדסטו? — כאַפּט זיך אַן מיכאל, — אַט איז דאָך אין רוסלאַנד אויך שטרענג, פֿונדעסטווענען ביסטו דאָך דאָרטען געווען... — וואָס מיינסטו, איך, בין בלויז געווען דאָרט, וואו אירען מענען וואוירען גען — אין ווילנע, ווארשע, בערליטשעו אין קיעוו בין איך טאָקע נישט געווען כאַטש דאָרטען געפֿינען זיך אַ פֿאַר עהר־ליכע ניקאָליעווער סאַלאַטען. אפֿש־וועל איך מאַרגען רייזירען... — אין קיעוו וואָלט איך דיר טאָקע נישט ראַסען, — רופט זיך אַן מיכאל, — אָבער אין אמעריקע... מוזטו זיך אַרייבערשאַפֿען. אַ קלייניגקייט, צוויי מיליאָן אירען וויינען איצט דאָרטען... ווי וועסט נישט געפֿינען אַ פֿאַר צעהנדליג עהרליכע אידען... עס איז אַ חשבון! — מיר וועלען זעהן... — גיט נאָ אליהו הנביא, — און אַ ביסלעך נאָך דענקענדיג, מורמעלעל ער ארום: — אויב יא, וועל איך מיך לאָזען דורך קע נערע... דאָרטען איז נישט אזוי האַרב... און נאָך אַ קליינער פֿיווע האָט ער צוגעגעבען: — שוין צייט, רבונז של עולם, דו וואָלט דיין פֿאַלש'ן ישראל אויסגעהמט צוזאמען. עס איז מיר באַמט שווע אַרומצולויפֿען אין פֿאַרשיידענע לענדער און וועלט־טיילען... דער רבונז של עולם האָט עס דער הערט און האָט שטרענג אויסגעדרונערט מיין! — איך ווייס, וואָס איך האָב אַ טאָן! — אליהו האָט זיך מיט געבוקט צו כּסא הכּבוד, און מעהר נישט גערעדט.

זייטערע קוויטירונגען פאר'ן „האיזאם" פון די קלאוס שעפעה

[illegible]

אויף וואס איז געבויט די לעגענדע וועגען קריעת ים-סוף

פון ל. באראדוקין

האלטען אויף דער גאנצער וועלט פון קאדעש, אזוי אז ראמועס וואל איהם נישט זעהן. ער האט איהם געוואלט פארנארען וואס טי פער אין לאנד און באפאלען איהם אומ-ערווארטעט. מעטעלאס פלאן האט זיך איהם איינגעגעבן. ראמועס מיט זיין ערשטער דיוויזיע איז פארטראכען צו טיף, און דערצו איז ער נאך געווען שפיר נעמליכע פון זיין צווייטער דיוויזיע; און וואס אנטלאנגט דער דריטער און דער פערטער דיוויזיעס, זיינען זיי געווען שוין נאך ווייט פון איהם.

פלוצים זיינען די אויטעס, ד. ה. די פעלקער פון אזיע אונטער מעטעלאס ארום פון זייער באהעלטעניש און נע-מאכט אן אומערווארטעטען איבערפאל אויף די עגיפטער. די אויסגעמאכטערע פון לאנגע וועג, נישט פארברייטעטע און פארשפרייטע איבער א גרויסע שטח ערשט טע צוויי דיוויזיעס פון די עגיפטער האבען געליטען א שרעקליכע מפלה. עס האט געהאלטען דערביי, אז זיי אלע, ביז איין מאן, דעם קעניג מיט זיינע נאָהענטע אריינגעקענט, זאלען פאלען אויפ'ן פעלד. ראמועס האט זיך ארומגעזעהן, וואס לעבען איהם נעמליכע זיך א קליינע הויפט פון זיינע לייבסמאָלדאטען און הויפט-לויט, און פון אלע זייטען איז ער ארומ-גערינגעלט מיט דעם מעכטיגען שונא.

ארוםגעקענדיג זיך פון אלע זייטען האט ער באמערקט, אז אין דער ווייט פון מורח, אין דער ווייט פון טיף, איז דער שונא אביסל שימערע און שוואכער. און אזוי האט ער זיך א ווארף געטאן מיט דער פארצווייפלונג פון א מענטשען, וואס האט קיין אנדער אויסוועג נישט און וועמעס עקזיסטענץ עס איז געשטעלט גע-ווארען אין קאן. יונג, דרייט און שטאר-צווייטעל איז ער געווען, האט ער זיך מיט א קליינער הייסעלע פון זיינע נאָהענטע מענטשען א ווארף געטאן אויפ'ן שונא און דער ריכטונג פון טיף מיט אזא אייגענע, אז די אויטעס האבען זיך איבערגעשרא-קען און האבען זיך פארלאזען. זיי האט בען זיך אויסגעדרוקט אויף צוריק און גא-נעהויען אנטלויפען אין דער ריכטונג צום טיף. און פון הינטען האבען זיי נאכ-געקומען ראמועס און זיינע מענטשען. די אויטעס האבען זיך אריינגעווארפען אין טיף מיט דער האפנונג זיך צו רעטען, און א סך פון זייערע פוסנעהער, פערד און רייטוואגנעס זיינען דארטען אומגעקומען. איינע פון די קעניגליך זיינען אויך דער שרונקען געווארען. דאס בילד, וואס איז אויסגעקריצט געווארען אויף דעם וואנט פון ראמעזאום, ווי מיר האבען עס פרי-הער דערמאנט, שטעלט פאר א טיף מיט א סך דערטרונקענע אויטעס, פערד און רייטוואגנעס. אויף יענער ווייט שטעהן ביים ברעג אנדערע אויטעס און העלפען ארויסשלעפען פון טיף זייערע חברים. א גרופע סאָלדאטען האלטען דעם קעניג פון אלעפא מיט'ן קאפ אראפ כדי ער זאל ארויסברעכען דאס וואסער, מיט וועלכער ער האט זיך געטרונקען.

אט דער עפיוואד איז געווען דער ענט-שיידענדיגער אין דער גאנצער שלאכט. נישט קוקענדיג דערויף, וואס זיינע ערשטע צוויי דיוויזיעס זיינען כמעט אינגאנצען פאר-ניכטעט געווארען, האט ראמועס די מלחמה דאך נישט פארלארען, און שפע-טער צוריקגעשטעלט זיין ממשלה אין סיריע און פאלעסטינא.

דאריבער איז קיין וואונדער נישט, וואס דער עפיוואד האט געמאכט זעהר א שטאר-קען איינדרוק אויף ביידע צדדים, אויף אלע פעלקער פון עגיפטען, סיריא און פאר-לעסטינא. די געשיכטע וועגן דעם עפי-וואד האט דערנאך אויסגעדרוקט געווארען אין ווערטער און בילדער אויף די ווענט פון די עגיפטישע טעמפלען און פארשיד-נע וואריאציעס; אבער דער תמצית איז דער זעלבער. דער גרעסטער טייל פון די שריפטען איז מיט דער צייט פארניכטעט געווארען, אבער אייניגע טיילען זיינען צו אונז דערגאנגען און פון דאנען ווייסען מיר וואס איז אין יענע צייטען פאָרנע-קומען.

דער עפיוואד האט אין זיך געהאט אן עלעמענט פון וואונדערליכקייט, ווייל ראמועס איז ארום דער זינער פון דער זעהר אומניכטיגער און געפעהרליכער לאגע, דאריבער איז עס געווען נאָנץ נא-טירליך, אז עס זאל זיך פארוואנדלען אין א לעגענדע צווישען די-שפעטערדיגע דורות פון פעלקער, וואס זיינען פון דעם עפיוואד אזוי אדער אנדערש באַריהרט גע-ווארען, און עס איז העכסט ווארשיינליך געווען דער באַזיס פאר דער געשיכטע ווע-גען קריעת ים סוף ביי אירען.

שווימען צום ברעג. פארנליכענדיג די ראמועס פון דער ביבעל מיט דער איצ-טיגער געאגראפיע שטעלט מען זיך פאר, אז דאס איז פאָרנעקומען ביים אַנטאָנ פון דעם סטראַטאָס, אין דאָרטען איז דער וואסער א גאנץ שטאַלער, און דאָס נאָכער חיל האָט מיט אַמאָל נישט געקענט אַריבערגעהן; א סך עגיפטישע זיינען גע-שטאנען ביי די ברעגען און געהאַלטען אַרויסראַטעווען פון וואַסער זייערע חברים און פרויגער.

עטוואס עהנליכעס איז ווירקליך פאָר-געקומען אין יענער צייט, און דאָס בילד, וואָס אַילוסטירט די פאַסירונג, איז אויסגעהאַרעט אויף א וואַנד פון דעם אַזוי גערופענעם „ראַמעזאום“ — די רואַנע פון א גרויסען טעמפל לעבען טעהענעס און לוקסאָר.

איינע פון די אָנגעזעהענסטע פיגור-רען אין דער גאנצער געשיכטע פון עגיפ-טן איז געווען ראַמועס (רעמסס) דער צווייטער, וועלכער איז געוואָרען פרעה אין מצרים מיט 3215 יאָר צוריק. ער ווערט עס באַטראַכט אלס דער טראַדי-ציאָנעלער פרעה, וואָס האָט פאַרשקלאַפּט די אירען ביי זיך אין לאַנד. זיין נאָכ-פאָלגער איז געווען מערנעפּטאָח, וועמעס 2 סטאַטוען געפינען זיך אין דעם הינען מעטראָפאָליטאן מוזעאָם און וועלכער ווערט באַטראַכט אלס דער פרעה, אין וועמעס צייט די אירען זיינען ארום פון מצרים. מיט דעם ראמועס דעם צווייטען איז פאָרגעקומען אזא עפיוואד:

נאָך מיט פילע דורות, איידער ראַמ-ועס איז געוואָרען קעניג, האָט זיך גאנץ סיריע און פאַלעסטינע געפונען אונטער דער ממשלה פון עגיפּטען. אויסגעדרוקט האָט זיך עס אין דעם, וואָס די פילע באַזונדערע און אָפּגעוואַנדערטע פעלקער, וואָס האָבען דאָרטען עקזיסטירט, האָבען געמוזט גענעלמעסיג שיקען צינזען צו די פרעה'ס קיין מצרים. פון צייט צו צייט פלענען די פעלקערלאך רעוואָלטירען און זיך אָפּזאָגען צו צאָהלען צינזען. דאָן פלעגט דער קעניג צוזאַמענקלייבען אן אַרמיי, אַוועקנעהן אין יענע לענדער, פלעגט די באַפּעלקערונג פון שטענען בא-שטראָפּען, און אומקעהרענדיג זיך צוריק פלעגט ער מיטנעמען מיט זיך א סך רויב און שקלאָפּען. א טייל פון די פלעגטען פלעגט מען דערנאָך ברענגען אלס קרבנות צו די געטער פון מצרים. אַזעלכע שטראָפּעקספּעדיציעס פלענען פאַרקומען גאנץ אָפּט, און עס זיילען געווען פרעה'ס, וואָס פלענען נעהן קיין סיריע און פאַלעסטינע צו 10, 12 און מעהר מאל פאַר זייער לעבען. מען קען זיך שוין פאַרשטעלען, ווי די פעלקערלאך פון יענע געגענדען האָבען פון אַזעלכע עקספּעדיציעס געליטען. צווישען די פעל-קער, וואָס האָבען זיך דאָרטען געפונען, זיינען אויך געווען די אירען, וואָס האָבען נישט וועגניגער פון די איבעריגע פעלקער געליטען אונטער דעם יאָר פון דער עגיפ-טישער ממשלה און פון אַזעלכע עקספּע-דיציעס. און דאָס האָט וואַרשיינליך גע-דינט אלס דער באַזיס פאַר דער געשיכטע וועגען דער פאַרשקלאָפונג פון די אירען אין מצרים, בפרט נאָך, וואָס די פרעה'ס פלענען ווירקליך מיטברענגען מיט זיך אויף זייער וועג אַהיים א סך שקלאָפּען, צווישען וועלכע עס האָבען געמוזט זיין א היבשע צאָהל אירען.

איידער ראַמועס איז אַרויף אויפ'ן טראָן איז א שטיקעל צייט געווען שטיל, און דאָן האָט מעטעלא, דער קעניג פון די הי-סטען (די „חתיים“ פון ביבעל), וועמעס לאַנג עס איז געווען צו די נאָרד פון סיר-יען, פאַראייניגט אונטער זיך די גרעסטע צאָל רעגירער און פיהרער פון די פעלקער-לאך פון סיריע און פאַלעסטינא מיט'ן צוועק אַראַפּצוואַרפען פון זיך די ממשלה פון די עגיפּטער. ראַמועס דער צווייטער האָט זיך וועגען דעם דערוואַקס-האַט ער צוזאַמענגעקליבען א גרויסע אַר-מיי און איז אַוועק קיין סיריע. די שלאַכט איז פאַרגעקומען אונטער דער שטאַרט קאדעש ביים טיף אַראַנטעס. און פאַרגעקומען איז עס אזוי:

ראַמועס האָט זיין אַרמיי צעטיילט אין פיר דיוויזיעס. ער אַליין איז גע-פאָהרען אין זיין רייטוואָגען אין שפיץ פון דער ערשטער דיוויזיע; אַביסעל ווייטער איז נאָכגעגאַנגען די צווייטע דיוויזיע; נאָך ווייטער איז נאָכגעגאַנגען די דריטע דיוויזיע, און נאָך פון הינטען איז נאָכגע-גאַנגען די פערטע דיוויזיע. ראַמועס איז געגאַנגען אלץ טיפּער אין טיפּער אין סיר-יען און קיין שונאָים נישט באַגעגענט. און מעטעלא, דער קעניג פון די היסטען, האָט פאַראַמעלט א רויזנע אַרמיי און זיך בא-

אין גרונד פון יעדער לעגענדע, וואָס צירקולירט צווישען פאָלק, ס'איז מינדליך און ס'איז שרופטליך, ליגט געוועהנליך א ווירקליכע פאַסירונג, וואָס איז אַמאָל פאַרגעקומען. מענליך, אז עס זיינען פאַר-ראָן אַזעלכע לעגענדעס, וואָס זיינען אויסגעטראַכט געוואָרען פון אַנהויב ב'ו'ן סוף; אַבער דאָס רוב לעגענדעס זיינען ביז איבערגאַסירליכקייט איבערטרעבענע און פון דער פאַנטאַזיע באַפּוצטע מעשיות וועגען זאכען אַדער פאַסירונגען, וואָס זיינען אַמאָל ווירקליך פאַרגעקומען. א געוויסע פאַסירונג, וועלכע האָט אין איהר צייט געמאַכט, צוליב איינער אַדער א צווייטער אורזאך, א שטארקען איינ-דרוק אויפ'ן פאָלק, ווערט איבערגעגעבען מינדליך פון דור צו דור; יעדער דור באַפּוצט די געשיכטע צוריקסלאך, נישט איהר צו צו ביסלאך, זאָלען און עפעס, מאַכט זי קרעפטיגער און אינטערעסאַנטער פאַר דעם צוהערער; נישט איהר צו א טענדענץ, א מיסר השכל, אין ביס-לאכטווייז, ביסלאכטווייז יעדעס באַשאַפּען א לעגענדע.

א באַזאָרטעריסטישער יסטרופ פון דאָס רוב לעגענדעס איז זייער טענדענץ ציעזקייט; זייער שטרעבען צו וועקען א געוויסען באַשטימטען געפיהל, א רעלי-גיעזען, מאָראלען אַדער פאַטראָטישען דעריבער שרעפט זיך, אז אין און די זעלבע לעגענדע ווערט דערצעהלט אין פאַרשיידענע לענדער אַדער אין פאַרשיד-נענע געגענדען אין פאַרשיידענע וואַ-ראַציעס, צוגעפאַסט צו די רעליגיעזע, מאָראלע אַדער אנדערע געפיהלען און באַריהרט פון יעדען געגענד באַזונדער. עס שרעפט זיך, אז דער פאַקט אַליין, די ווירקליכע פאַסירונג, וואָס איז אַמאָל פאַרגעקומען און וועלכע האָט געדינט אלס דער באַזיס פאַר דער לעגענדע, איז נישט אזא, וואָס זאל געבען קרעכט די הערערן אין עס איז אייגענמאָל נישטאָ מיט וואָס זיך צו באַריהמען; אַבער מיט דער צייט באַקומט עס אזא פאָרם און אזא אויסזעה, אז די מעשה, די לעגענ-דע ווערט דערצעהלט מיט א געפיהל פון שטאַלץ אין באַריהמעריי.

דער יוסיטוב פסח איז געבויט אויף איין גרונדלעגנדיג — די געשיכטע וועגען דעם, אז די אירען זיינען געווען פאַרשקלאַפּט אין לאַנד מצרים און דער-נאָך פון דאָרטען אַרויסגעפיהרט געוואָ-רען אויף א וואַינערליכען אָפּן; און די גרונדלעגנדיגע ענטאָאלס אין זיך א סך אייגענמאָלעכע, וועלכע שטעלען מיט זיך פאַר באַזונדערע לעגענדען, ווי די געשיכטע וועגען יוסף'ן, די געשיכטע וועגען משה'ן, די צעהן מכות, אַדער אפילו יעדע מכה באַזונדער; די געשיכ-טע וועגען קריעת ים סוף א. א. ו. מיר ווייסען נישט פון אַזעלכע היסטאָ-רישע פאַקטען, וואָס זאָלען אונז ערקלעה-רען די אַפּשטאַמונג פאַר יעדער לעגענדע באַזונדער, וואָס זיינען פאַרבונדען מיט'ן יום טוב פסח. אַבער דאָ און דאָרטען שטויסט מען זיך אָן איינעם אַדער א צווייטען היסטאָרישען פאַקט, וואָס קען ביז א געוויסען גראַד אונז ערקלעה-רען די אַפּשטאַמונג פון איינער אַדער א צווייטער לעגענדע, ווייל אזוי לענג זיך עס אויפ'ן שכל.

לאַמיר זעהן, וואָס האָט געקענט די גען אלס א באַזיס פאַר דער לעגענדע וועגען קריעת ים סוף.

די געשיכטע וועגען קריעת ים סוף איז אין קורצען אזא:

משה האָט אַרויסגעפיהרט די אירען פון מצרים און זיי געפיהרט אין דער ריכטונג צו דעם האַלבאינזל סינא. אויפ'ן וועג זיינען זיי געקומען צו א וואַסער, וועלכען די ביבעל רופט אָן „ים סוף“. דערווייז האָט פרעה און זיין חיל אָנגעהויבען נאָכיאָגען די אירען כדי צו ברענגען זיי צוריק קיין מצרים. האָט משה, אויף גאָט'ס באַפּעהל, א קלאָפּ געטאָן מיט'ן שטעקען איבער'ן וואַסער, און דאָס וואַסער איז פאַנגעדרענגעגאַנגען אויף ביידע זייטען איבערלאָזענדיג אין דער מיטען א טרוקענעם דורכגאַנג, איר בער וועלכען די אירען זיינען אריבער-געגאַנגען אויף דער צווייטער זייט. אין דער צייט איז אָנגעקומען פרעה מיט זיין חיל און אויך געוואָלט אַריבערגעהן דעם שטיק טריקעניש כדי אָנצוגאָגען די איר-דען; אַבער ווען ער מיט זיין חיל זיינען געווען אין מיטען וואַסער, האָט משה ווידער אַמאָל אַרויסגעשטרעקט זיין האַנד, און דאָס וואַסער איז ווידער געקומען אין זיין פלאַץ און דערטרוקען פרעה'ן מיט אלע זיינע רייטוואָגען. מיט אלע פּויסנעהער און מיט'ן נאָנצען חיל, און מיר שטעלען זיך פאַר א בילד, ווי אזוי טויזענטער מענטשען און הונדערטער פערד ראַנגלען זיך אין וואַסער און ווילען צו-

זיינען פאַרשיידען אין וויערע אירען, פאַרשיידען אין וויערע אינטערעסען, ווי האָבען נאָרניט געמיינשאפטליכע צוויי-שען זיך, אויסער די געמיינשאפטליכע קייט, וואָס איז דאָ צווישען אַרייטער אין אַרייטער אין אלגעמיין, ווי, צום ביישפּיל, צווישען א שווער און א שווערער, דאָס געמיינשאפטליכע צוויי-שען זיך אין, וואָס זיי ווערען ביידע עקספּלאָזירט, אַבער אין איין יוניאָן פאַסען זיי זיך פאַרט נישט.

און, אלס ווייטערער באווייז, אז די קאָמיטע האָט אין איהר באַשלוס גע-האַט בלויז די אינטערעסען פון דער יוני-אָן אין זינען, יטו זעהט א פאָר פון יאָהרע באַשליסען, וואָס מוזען אויסנע-הייבט ווערען נאָך דעם ווי די צוטיילונג זעט שוין אויסגעפיהרט ווערען.

די קאָמיטע האָט באַשלאָסען, אז „פאַר א צייט פון 6 שטונדען זאל יעדע פון די נייגעשאַפערע יוניאָנס געשטעלט ווערען אונטער דער אויפזיכט פון דעם דזשענעראל עקזעקוטיוו באַהר, וועלכער זאל געבען די אָרגאַניזאַציען די נויטיגע הילף אין דעם“.

זעט אלע לידים פוילאָרס זאל זיין ער-לויבט צו אַרבייטען אין די שפּעטער, וואָס ווערען קאָנטראָלירט פון דעם דזשענע-ראַל באַהר דער נויטיגקייט פון א פראַנס-פער, אין דאָס גלייכען זאָלען די סעמפל-שאַכער קענען אַרבייטען אין די שפּעטער, וואָס ווערען קאָנטראָלירט פון די לידים פוילאָרס;

זעט דער דזשענעראל באַהר פון ניו יאָרק זאל אויפגעפיהרט ווערען צו געבען זיין גאנצע הילף צו די לידים פוילאָרס, ווען זיי ווילען עס נאָך פאַרלאָנגען“.

האָר אַלזא, אז די קאָמיטע האָט נישט געמיינט קיין רשעות צו טאָן קיין גען פון די יוניאָנס. פאַרשעהרט, זי האָט פאַרזאָרגט די יוניאָנס מיט אַלץ, וואָס איז נאָך מענליך, אז זיי זאָלען קענען ווייטער לעבען און פאַרגעסירען אין דער אַרבייט, צוליב וואָס יוניאָנס זיינען דאָ, אַבער נישט לעבען אין א צו-שטאַנד פון אייביגער פיינדשאַפט. און דאָך האָט דער צד פון די לידים טייר-האַרס איינגעהויבען א געשריי ב'ו'ן היר-מל; ווי סטייטשט, מען האָט זיי גע-קוילעט, מען האָט גענומען אזא טייערע, ליבען לאַפּאַל, אין מען האָט איהם צו-שפּאַלעט.

די גאנצע געשיכטע וואָלט געווען ווירקליך לעכערליך, ווען זי וואָלט נישט געווען אזוי טרויעריג. אין דער אמת'ען איז עס פאַר אונז אונמעגליך זיך פאַר-שטעלען, אז די לידים טיילאָרס ווילען בלייבען צוזאַמען מיט די סעמפלע-מא-כער. זיי קענען נישט אָנגעבען דעם מיט-דעסטען רונט, וואָס זאל זיך לעגען איין געם אויפ'ן שכל, אויסער דעם אב-סטראַקטען הייליגען שטרויזאק פון „אין גרויסער יוניאָן“. איז אַבער, וואָס איז עס פאַר איין גרויסע יוניאָן, אין וועל-כער מען האָלט זיך אין איין שטאַנען? דער אמת האָט, אז די לידים טיילאָרס זיינען דאָ די בלינדע ווערקצייג פון דער חברה „פרעהייטסיקעס“, פאַר וועלכע די דאָזיגע אונמאַרמירליכע צוטיילונג איז ווידער אַמאָל א צושטעפּעניש אָנ-צושאַלען אויף דער אינטערנעשאַנאַל-דאָס איז אלעס.

זאָנען מיר און מיר אפּעלירען צו די לידים טיילאָרס, אז עס איז שוין ווירקליך צייט, אז זיי זאָלען זיך נישט לאָזען אויסנוצען פון דער דאָזיגער גאנצ-געוויסענלעכער חברה שאַרלאַטאַנעס, און זיך נישט איבערלעגען, וואָס זיי טוען. די געוואַלדגעשרייען, די פּראָטעסט-מיטינג-ען וועלען דאָ נאָרניט העלפען. לאַפּאַל 3 האָט געמוזט צוטיילט ווערען, ווייל די פאַראייניגונג איז געווען א ליגע, א גע-וואַלדאַקט. אמת, דער געוואַלדאַקט איז באַגאַנגען געוואָרען אין דעם ערנ-סטען גלויבען, אז עס וועט זיין אס בעס-טען פאַר ביידע יוניאָנס, אַבער דאָס מאַכט נישט דעם גרויסען באַגאַנגענעם פעהלער א האָר בעסער. דער פעהלער קען נאָר נישט געמאַכט ווערען, מאַכענדיג א א סוף צו דער פאַראייניגונג, וועלכע האָט געבראַכט מיט זיך בלויז האָס און פיינדשאַפט צווישען די, וועלכע וואָל-טען געקענט און באַדאַרפן זיי די בעס-טע פריינד פון דער ווייטענס. דאָרט האָט די קאָמיטע באַשלאָסען, אז צו דער זאָגענאָנטער פאַראייניגונג מוז געמאַכט ווערען א סוף. און דער באַשלוס בלייבט פעסט. לאַפּאַל 3 ווערט צוריק צוטיילט אין די אָרגאַניזעלע צוויי לאַפּאַלס, פון וועלכע ער איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָ-רען, אַבער וועלכע קענען צווישען זיך נישט הויזן. די לידים טיילאָרס (מיר) ריידען נישט פון די עטליכע, וועלכע געה-מען זייערע אָרדערס פון קריסטי סט.) אין זייער גרויסער צאָהל וועלען אויס-פאַלגען דעם באַשלוס פון דער אינטער-נעשאַנאַל, און בילדען זייער אונגאָהענ-גיגע, וועלכעסשטענדיגע יוניאָן צום וואַויל און בעסטען פאַר אלע לידים-טיילאָרס.

מיר וואלטען געקענט, ווען מיר וואלט
געהאט דעם נויטיגן פלאץ, אָנזע-
פארשיידענע אורזאכען פון דער דא-
גאנצער נייער ערשיינונג אין אונז-
קעמפ. אָבער מיר גלויבען, אז
הויפט-אורזאכען וועלען זיין גענוג.
רשעטע און, וואס אונזער פיהרער
זען ווערט אלע מאל גענימער אין
תּמלחמה. די פארשאנענע קעמפ-
עלע זייערע סעות'ען האָבען זיי גע-
זאלט פעהינער, אלץ ערשטהענער
דער פיהרונג פון דער טאָגסענליי-
ארבייטער-תּמלחמה, דאָס האָט
א געפיהרט צו דער צווייטער אור-
וואס אלע קעמפ פון די לעצטע

1. קריגעוויסן און מחלוקות האָבען
 זיך פאָגעשאַנגען אין דער אַרגאניזאציע זייט
 עס מאַך פון פאראייניגונג.
 2. אַ גרויסער אונטערשויד, אין די
 זיידען צווישן די ליידיס מיטלעס און
 סעסעל-מאכער.
 3. כמעט אַ שטענדיגע מיינונגס-פאר-
 שידעניש וועגן יעדער פראגע צווישן
 די סעסעל-מאכער און ליידיס-מיטלעס.
 4. אַ שפּאַרקער און אַ שטענדיגער
 מאנש פון דער זייט פון די סעסעל-מאכ-
 ער צו ווערען צוריק אונטערהענגען און
 אָפּען זייער אויגענען יוגנט.
 5. אַ מאַנגל פון אַ געניגענדער גע-
 וויינשאפליכקייט פון אינטערעסן צווישן
 די ליידיס מיטלעס און סעסעל-מאכער.
 דאָס זיינען די גרינדע, וואָס די אוי-
 ערוועקטע קאָמיטע גיט אַן פאַר איהר
 אשלוס, אַז דער לאָקאַל מוז אונטערגע-
 עטיילט ווערען. זיינען דאָס געניגענדע
 גרינדע? לויט אונזער מיינונג, איז יעדער
 אונזער פון די מינאָ גרינדע גע-
 נאָגט, אַז די פאָגאנדערמיינונג
 זאל געמאכט ווערען אזוי שנעל ווי מעג-
 ליך. אין דער ערקלעהרונג פון דער קאָ-
 מיטע ווערט מיט קיין וואָרט גיט דער
 קאָנט, אַז אירגענד וועלכער צד איז דער
 וואלדיגער. ניין, דאָ זיינען גיטאָ קיין
 וואלדיגע פאָסן, די ביידע צדדים פאַר-
 זיך זינט פאַר אַ צווייטע-האַנד.

פון אוינער ספעציעלען קאָרעכנאָנדעם
דוד מייסע.

לויט מיין מיינונג האט די פאריער־ניש
געמאָן אַ גוטע, נויטיגע שטיקעל אַרבייט, ווי
פּענדוג די שמייער פון דעם אידישען קאָ-
מוניסטישען בלעטטל צו פאַרשטאַנדיגקייט
און צווינגענדיג דעם סאַטע הויפט־שטייב
פון דעם דאָזיגען בלעטטל צו פרעסען זיינע
אויגענע ווערטער, אַפּוילויקענען דאָס, וואָס
ער האָט אַליין געשריבען. אָבער, מיר דאכט
זיך, אז די פאריער־נישן האָט געהאַנדעלט
צוריסלד געגען איהם, ווען זי האָט זיך מיט
דעם אַליין צופרידענגעשטעלט. איינמאל האָט
זי אָנגעפאַנגען אַ גוטע אַרבייט; איינמאל
האָט זי געכאַפט ביי דער האַנד די דאָזיגע חברה
לויפערס און בלאַפּערס, האָט זי זי גיט באַ-
דראַפּט אַפּוילגען אויס דעם פּאָלשען געפיהל פון
התבונות, אויף אַזעלכע בראַוים איז אסור
לרחם. מען דאַרף זי מאַכען לוידיג פאַר
זייערע געמיינדיגקייט און פאַרברעכענס געגען
דער אַרבייט־עראַוועגונג, און דאָס וואָלט
די פאריער־נישן געקאָנט אויספיהרען, ווען
זי וואָלט וווייטער געשליפּט און קאָרעקטירט
וועלכער וואָלט זי געוויס באַשטאַט פאַר
פּאַרלוימדען אַן אַרבייטער ווינאָן. מיט דער
דאָזיגער חברה מוזיג גיט קיין האַלבע אַרבייט.
זי וועלען מאַרגען טאָן דאָס זעלבע. זי מוזען
עס שוין. ווען זי וואָלטען אָבער געוואוסט
אז פאַר יעדען בלבול געגען אַ ווינאָן וועלען
זי און קאָרעקטירט מוזען ענטפערן אויף דעם
דאָן וואָלטען זיי עס געמוזט נעחמען און
אָכט, און עס וואָלט גענומען אַ סוף צו דער
אַרבייט פון די דאָזיגע פּראָפּעסיאָנעלע ווינאָן
ברעכער. איך וויל האַפּען, אז ביי דער נאָכ-
סטער געלעגענהייט וועט די אַרלויבט־מען
גיין — ווער זי זאל גיט זיין — האַנדלען

ענינים פון אונזער אינטערנעשאנאל אין דער פרעסע

פון ד. פינקעלשטיין

מנחה, פאר וועלכער זיי שרעקען זיך
זעהר,

און מען מוז צוגעבן, און מאכע פון
זייערע פאסעס אין דעם אייגענעם ווייטן
איהר ווי זיי האבען עס געטאן? זיי האבן
בען באזעצט זייערע שפער מיט אים עלע-
מענט, וואס ווייט, אדער וויל נישט
וויסען פון קיין יוניאן. דאס ווייזט, פון
אין ווייט, עלטערע ווייבער, וואס דאנען
נאך, און מען לאזט זיי ווען אין שטאט,
מען עס וויל אפילו אונזערע די ערנסטע
ארכיטעקטן צוגעבן. פון דער צווייטער
טער זייט איז עס, די עכט יענשישע מייד-
לעך, וועלכע מען האט איינגעזעהט, אז
זיי ווייזען, "פרייע מענשען" און עס שטייט
זיי נאך נישט און צו באשלאגען צו א יוניאן.
וויפיל, אדער בעסער געזאגט, ווי ווייניג
אזעלכע, "פאנענקעס" פארדינען, איז עס
ביי זיי ווי געפונען און זיי דאנען און
לויבען דעם באלעבאס, וואס נישט זיי עפעס
צו פארדינען. פון א יוניאן ווילען אזעל-
כע, "פאנענקעס" נישט וויסען. זיי ווייזען
צו דאס צו פארשטעהן, וואס א יוניאן
מיינט פאר זיי. זיי ווילען ליבערשט זיין
דאס, וואס זיי רופען, "פריי צו טאן" וואס
זיי ווילען, און וואס אין אמת'ן מיינט עס,
אז זיי ווייזען שקלאסען פונעם נידעריג-
סטען סטארט, מענשען מיט הינטישע
נשמות, ברואים, וואס קליינען פאר זייער
באס אויף אלע פיד, באשעפטיגטע, וואס
אונטערווארפען זיך אין נאנצען אונטער-
קאפן פון זייערע ארכיטעקטן, פאר
זייערע שפייזער, משטיינס געזאגט!

עס איז איבעריג צו זאגען, אז ווען און
עלעמענט ארכיטעקט כאפט זיך אריין אין
טרייד, איז עס אן אומגליק. פאר אלע אר-
בייטער, וואס ווייזען אין דעם טרייד בא-
שעפטיגט. זיי ליגען עלעמענט ווי א שטיין
אויפ'ן האלד, זיי שלעפן אונטער אין
אפגורנד פון סעקעריי דעם נאנצען פאר.
צוליב זיי מוזען אויך לידען די באוואוסט
זייערע ארכיטעקטן, די וועלכע ווילען יע-
אנאניזירט זיין און קעמפען פאר בעסערע
ארכיטעקטן.

האט זיך אין פילדעלפיע ווייסט
און דעם טרייד געשאפען אזא לאגע:
די באוואוסטזיגע ארכיטעקט, די אמת'ן
ליגע יוניאן-לייט, די מילדאך, וועלכע
האבען אין דעם פארלעצטען סטרייט אזוי
העלריש געקעמפט פאר זייער רעכט אין
שטאט, האבען זיך אפגערופען אויף דעם
רוח פון דער יוניאן, אזוי באלד ווי זיי האבן
בען געזעהן אז די יוניאן איז ווידער אויפ-
געלעבט געווארען. זיי ווייזען גרייט
געווען זיך ווידער אפאל צו שטעלען
אין די רייען פון קעמפערען פארלעסט
ריאט און נאך אויף דאס ניי זיך אין אמת'ן
שטעלען געגען זייערע באלעבאטיס. אבער
זייערע שקלאסערישע, "עניס" עלעמענט
מיט וועלכען די באלעבאטיס פון דער מא-
נופעקטורעס אסס'ן האבען נאכ'ן
פארלעגען סטרייט, "באפעלקערט"
זייערע שפער, — יענער עלעמענט האט
זיך פון ארט נישט געריהרט. דער רוח פון

זייערע פאסעס אין דעם אייגענעם ווייטן
איהר ווי זיי האבען עס געטאן? זיי האבן
בען באזעצט זייערע שפער מיט אים עלע-
מענט, וואס ווייט, אדער וויל נישט
וויסען פון קיין יוניאן. דאס ווייזט, פון
אין ווייט, עלטערע ווייבער, וואס דאנען
נאך, און מען לאזט זיי ווען אין שטאט,
מען עס וויל אפילו אונזערע די ערנסטע
ארכיטעקטן צוגעבן. פון דער צווייטער
טער זייט איז עס, די עכט יענשישע מייד-
לעך, וועלכע מען האט איינגעזעהט, אז
זיי ווייזען, "פרייע מענשען" און עס שטייט
זיי נאך נישט און צו באשלאגען צו א יוניאן.

וואלט איהם זיכער נאך נישט איינגעפאלען
אפילו צו וועלען אונטעמאכען אונטער-
האנד דעם זיג פון דער יוניאן, כאטש
דער שרייבער האט דעם ערשט נישט געהאט
קיין בייזאלינקייט, נאר האט עס געטאן
גלאט אזוי זיך, מיטמאל לשם פרואירעס.
און מיינט נישט, אז איד וויל דאס
אויסדרינגען א "זיג", כאטש אין דער
אמת'ן איז עס, ווי דער שרייבער אין דער
"פרייע ארכיטעקט שטימע" וויל עס הא-
בען, לאמיר, אדרייט, זעהן די פאסטען.

נאך דעם פארלעצטען גענעראל סטרייט
אין פילדעלפיע ווייסט און דעם טרייד,
וועלכער האט געדויערט נאנצע 26 וואך
בען, אין דארטען פאסטען קיין יוניאן
נישט געבליבען. דער סטרייט איז רעמאלט
פארלארען געווארען און די יוניאן איז
צובראכען געווארען. — ווי דאס איז מער
שטענעם דער שטיינער מיט א אידישער יו-
ניאן נאך א פארלארענעם סטרייט? די
שענע, פארגעסליכע ווייסט און דעם
מאכער יוניאן, וואס האט דאס קאמפ-
טירט פאר עטליכע יארה און איז געווא-
רען דארט א פאסטער אין געוועלסטלי-
כען לעבען, איז נאך יענעם נישט גע-
טענען סטרייט, אזוי ווי אויסגערוינען גע-
ווארען.

נאסירליך, די לאגע איז געווען פאר
אונזער אינטערנעשאנאל ווער נישט גע-
נעהט און מען האט געזוכט די נאנצע
צייט דארט אויפאלענען כאטש עפעס א
שטיקעל ווייסט און דעם מאכער יוניאן.
אבער מיט אייניגע מאנאטען צוריק, האט
די אינטערנעשאנאל באשלאסען ווידער
אנצוגעבן אין פילדעלפיע ווייסט און
דעם טרייד א ענענשישען ארגאניזא-
ציענס-קאמפין, אפער וועט זיך איינגע-
בען ווידער שטאל אויפצולעבען די יוניאן,
וואס איז נאך ביז רעמאלט אלץ געווען
א פאר'לש'טע, און עס יענער ארגאניזא-
ציענס-קאמפין האט זיך עס פארעגרינט
מיט'ן לעצטען גענעראל סטרייט.

רעכטי איז נויטיג צו רעדענהלען
נאך עפעס.

ווי שוין פריהער געזאגט, איז נאך יע-
נעם פארלארענעם סטרייט צובראכען גע-
ווארען די יוניאן. עס איז אבער פאר-
בליבען עקזיסטירען די מאנופעקטורעס
סאסיאטישאן, וועלכע האט אנגעפיהרט
געגען דער יוניאן דעם פארביסענעם
קאמפ. און די באסעס פון דער אסס'ן
וועלכע ווייזען פארבליבען מיט אפגען שט-
ער, האבען גלייך רעמאלט פארשטאנען,
אז די יוניאן וועט זיי אפלייגן נישט לאזען
אזוי ווען אין פירדען אהן א יוניאן ביים
זייט, וואס זאל זיי, כאטש אויף וויפיל
נישט אין פארבייטערען דאס לעבען. און
זיי האבען, טאקע גלייך רעמאלט, זיך גע-
נומען באווארענען געגען דער "יוניאן"

עס איז אלע אידישע צייטונגען
אינטערסירטען זיך מיט ארכיטע-
קטן. — און וועלכע אידישע ציי-
טונגען ערשט זיך נישט מיט דעם
לעצטע וואך געווען געפירטען, און
געמאלטענע פון די "ל. א. א. א." און
בער אין פילדעלפיע, וועלכע
געווערענע נישט מער די צוויי וואך
עס האט זיך ערשטענדיק געענעט
זיג פאר דער יוניאן, און פאר די
טער אין טרייד.

זעהן פון הכלל איז געווען די "פרייע
טער שטימע", אין א נאכטיג, וואס
ערשטענע אין דער אויסגאבע פון
דער, ווערע געזאגט:

ר גענעראל סטרייט פון די ווייסט און דעם
אין פילדעלפיע איז אזוי גוט ווי נע-
א עסל באסעס פאר דער אסס'ן געגען
זייערען די געטענעטע שפער, פאר די
אלע נאנצע איז איינגעשטערט און וויל
שטעלען.

זייערע באסעס די לאגע פאר נישט קיין
גע פארשטענען דעם סטארט אויף דער נא-
נצע פאר אים איז פאר זי וויל בעסער בא-
דיינען די אסס'ן פאנענקעסערע איינציג
און האט אזוי אהרם צו ערדייבען בעסערע
שטעלען.

אין וועלכע פארשטענדיק, אז אזא ענדע
גענעראל סטרייט קען נישט באטראכטען הערען
זייערע זיג. דאס איז זיכער א פארשטענדי-
גערע זיג פון א טאקע וואס די פארשטענדי-
גערע קיין נאכטיג. פאר דעם איז נישט
א שטענען זיך. פאר באטראכטען עס פאר
וואסען און נאכטיגערע האנדלונג אונטער
אויסגעטרייט.

זייערע איז די פרענע: ווער איז נע-
דיג אלע צייטונגען, וואס האבען
יבען, אז דער סטרייט האט זיך פאר-
שטענען און זיג פאר דער יוניאן,
די "פרייע ארכיטעקט שטימע",
ע וויל דאס האבען, אז די ענדע פון
סטרייט, קען נישט באטראכטען הערען
קיין זיג?

זייענעטליך, האט איך דאך געקאנט
די פארשטענדיגע... וואס האט דער שלאגט
זיך קארט, איך זאל נעהן רעדענהלען
דער לעזער, וואס די "פרייע ארכיטע-
שטימע" האט געגען דעם?

זייערע הירד, דאס מענשען, וועל-
כען איז זיך, וואס מען רופט אין
זייער, "א פייטינג ספיריט", קריכען
מיט אליין אין זייער אריין!...
וועלכע זיך מיט טאקע א קאפיטעל...
ווערען די פרענע: אין דארטען,
פילדעלפיע, דער ווייסטמאכער
עס געווען א זיג פאר דער יוניאן פאר
וואס איך בין כמעט ווי זיי
אז ווען דער שרייבער פון יענעם
זיג אין דער "פרייע ארכיטעקט שטי-
מע" האט ריכטיג איינגעזעהט געווען
די דער לאגע אין פילדעלפיע ווייסט
דעם טרייד און וואלט געווייזט נע-
ט וואס דער לעצטער גענעראל-
עס האט דארט באמת אויפגעטאן.

רוסישער רעגירונג? די זאך איז דאך באמת
לעכעליך: פון איין זייט געהט אן א פריש
קעס, אין וועלכען אסעריקאנער, וואס שטער-
קענען סאסקווע אלס זייער פיהרער, און
אלס דעם קראפט פון אלע שבע הכמות, ווערען
באשולדיגט צו האבען גרויס חשק צו שפיר
צען די רעגירונג סוף הכל שכל, וואס געהט
פוזשטען מיט איהר; און פון דער אנדערער
זייט קומט מען צו דער זעלבער רעגירונג
און מען בעט זיך ביי איהר, אז זי זאל שטער-
קענען די רעגירונג אין סאסקווע. פון ווי
גראסע זיך איינס מיט דאס אנדערע? אויב
די עטליכע ווייבער, וואס ווייזען געקומען צו
סעקעריטעט וואו בעסען, אז די אסעריקאנער
רעגירונג זאל אנערקענען די רוסישע, דער
פרעזידענט די רוסישע רעגירונג, מוזען דאן
די אסעריקאנער קאנסטיטוען. וועלכע ריידען
אין נאמען פון דער רוסישער רעגירונג, זיין
פשוט'ע ליגנער. ווידער, ווייזען זיי די ריכ-
טיגע רעפערענצאמען פון דער רוסישער רע-
גירונג, אז וועסען פארשטענען די ווייבער?
ווער האט זיך געבעטען זיך שטחל צו זיין
פאר דער רוסישער רעגירונג? עס וואלט
שוין געווען צייט, אז סאסקווע זאל לאזען זיך
הערען גאנץ באשטימט און אונטערווייפטיג
איבער דעם דאזיגען ענין. איינס פון די
ביידע, וויל סאסקווע מאכען א סוף צו דער
גאנצער אסעריקאנער רעגירונג, איז עס דאך
אן אומזיין צו בעטען זיך ביי איהר, אז זי
די עמברורשטאנע רעגירונג, זאל אנערקע-
נען די איינציגע עכט-קאנסטיטוענציע רעפובליק
אין דער וועלט. וויל אבער סאסקווע טאקע
באמת די אנערקענונג פון דער אסעריקאנער
רעגירונג, אז זאל געמאכט ווערען א סוף צו
דער רעוואלוציערע שטייגער פאר סאסקווע, זאל
מען אויפהערען שיקען צו אונז די לאגער
סקים און די אנדערע רעוואלוציערע מאכער, און
דאן וועט יוהאן קיין מינעקענען גרונד נישט

אין עס איהם סוף גאנצען הארצען. פון
פרענע זיך, צו וואס איז נויטיג געווען דאס
פארבאטלען זיך, דאס פארבאטלען זיך
די סטרייט פון מושיגען, דאס געבען זיך
פארשטעלען נעמען? איז דער תירוץ? קינד
דער, פשוט קליינע קינדער, וועלכע האבען ליב
צו מאכען פון זיך פוריס-שפילער, אמת'ן
זיך לאגע בער און — שרעקען די געזאגט.

ספייסעקערעט וואו האט ווידער שטאל
געהאט די געלעגענהייט צו ערקלערען זיין
שטענדיגקייט, וואס אסעריקא קען נישט שט-
ערקענען די רוסישע רעגירונג. זיין הויפט
גורם איז דער, וואס די רוסישע קאנסטיטוען
האלטען נאך אלץ אין איין רעדע ווערען
רעוואלוציע און קאנסטיטוען. אלץ, וואו וויל
נישט וויסען ווערען דעם, וואס אין רוסלאנד
איז גיבט קיין זכר פון קאנסטיטוען, נאך וואס
א קאנסטיטוען האט שטאל א קאנסטיטוען שרעד-
פערען איד; ווער געהאט ערנסט, לשל, די
רעדע, וועלכע ווערען געהאלטען פון אונ-
זערע פאליטישעס דעם לעצטען דושולוי, אין
וועלכע זיי ערקלערען זיך אלס די פארברענטע
חסידים פון פרויהיים? ווער וועט פון די
דאזיגע רעדע ציהען דעם שלום, אז אסע-
ריקא איז ווילקייט פרייע מדינה? פון פאר-
וואס זאלען זיך די סאסקווער און די פאס-
ערישער פאליטישעס נישט קענען לאזען
וואוילגעהן, און האלטען זייערע רעוואלוציע-
נערע קאנסטיטוענציע רעדעס, וועלכע, אויסער
די פאסטע נאטיוויטעט, אויסער יונגע אונטער-
פאהרענע קינדער, נאמען קיינעם נישט?

אויך פארשטעהט איך נישט, ווער האט דאס
געבעטען די עטליכע ווייבער זיך שטחל צו
זיין ביי יוהאן פאר דער אנערקענונג פון דער

קורץ און שארף

ניסטען אין סעריקא ווייזען, הלילה, כמעט
רעוואלוציערען, וועלכע האבען באמת גע-
זייערע זיך צו שוויצען די סעריקאנער
רעגירונג און צו פארשלאסען אויף איהר
האט די סאסקווערעפובליק, פארקערט, לויט
זיין געשיכטע קען מען שליסען, אז די סע-
טע סעריקאנער קאנסטיטוען ווייזען מע-
שען, וועלכע האבען געהאט בלויז א געוואל-
דיגע תנאה פון שפילען זיך אין רעוואלוציע,
פונקט ווי קליינע קינדער שפילען זיך אין
שטראסען, נעהמט, לשל, דעם פאסט פון
געבען זיך פארשטעלען נעמען, פון אויפקליי-
בען די שטיקלעך שפיר נאך יעדער זיכונג.
פון סאכען א סוף פון די אויסוואלדיגסטע זי-
כען, און איהר וועט מוזען קומען צום שלום,
אז די סעריקאנער קאנסטיטוען, גרויס
געוואקסען און פיליטערייזט ווי זיי ווייזען,
זייען דאס איז דער אמת'ען, לויט ווידער בא-
שטימטע און לויט ווידער אויפגעהירט, נאכ
קליינע מינעריטעט קינדער.

ס. רומענעק, דער סעקעריטעט פון דער
ווייטערע פארטיי, האט אלס ענדע פאר פאר-
טען באזירט ערקלערט, אז די קאנסטיטוענציע
פארטיי איז שוין לאנג צוריק אויפגעלייזט
געווארען; אז קיין רעוואלוציעס האט קיין
פאר פון זיי גארנישט גע'האלט'ט צו טאכען;
אז פון געוואלדקייט האלטען זיי נישט גלייב

זייערע די פילע געזאגטע, וואס איינעם
געקאנט קומען, נאכפאלגענדיג דעם קא-
מיטען פרענעס אין ס. רומענעק, מי-
א וועט געוויס אויך וויין דער געזאגט.
צו די איינציגע רוסישע הערשער וואל-
דיגער סאסקווערעס סוף די איינציגער
אין רוסלאנד, און איינציגער זיך נעמישט
י עקסעס פון אנדערע לענדער, וואלט
אזוי וואויל פאר רוסלאנד און אזוי
פאר דער איינציגער וועלט. זיג, דער
ל מיט די רוסישע באשעפטיגטעס איז,
זי לידען שטארק פון דער גרויסקייט
ת. נישט נאך גלייבען זיי צו זיין די
וועלכע האלטען פאר דאס קירעווען פון דעם
ל פון רוסלאנד, נאך אויך פון סעריקא,
אסעריקא און פון דער גאנצער איבער
וועלט, פארשטענען, ווי זיי ווייזען,
זי נאך פארשטענען, אז די באפרייאונג
עס שרייבער קען נאך קומען פון דעם
אידעל. דער רעוואלוציע איז, דאס
בעסערע געמאכט א באשטימטעס סוף
כלומרס פארלעגט זיך ריכטאמט
וועלכע, און נישט א בעסערע ווישט
זי איבערלאזט, וואו זיי שטעקען נאך
אריין.

דאס, וואס עס האט דערנעהלט דער
רעוואלוציערע אסעריקאנער קראפט,
אן כחם אמת'ען נישט זאגען, אז די קאנסטי

די צוויי בעזונט

פון דר. ב. דובנאָפּס

שטאָפּען, ווי אלטמאל אדער טאכטא פארגיסטונג, אויפגענוג, לעס און שווערע שטארק אויסטרייסלענדע געפיהלען, צופיל אנשטריינגונגען, פ'ישע אדער גיי-סטע, צופיל היץ אדער צו שטארקע קעלט, פארשידענע פארמען פון אונטער-דייאונג אדער אנדערע מאנען קראנקהייטן, און נאך פילע אנדערע אורזאכען, וואס וואלט פארנומען צופיל פלאץ ווי אויסצורעכענען.

א מענש מיט עטוואס „קאמאן סענס“ קען גלייך איינזעהן ווי נאריש עס איז צו ווערן קורירען אלערליי קאפ שמערצען מיט איין פארט דראג. אויב ער אליין גען גאט אויסגעפונען די ריכטיגע אור-זאכע, וואס איז פארמאגטאליך פאר'ן קאפ, וועהטאג, אדער אויב עס איז אונ-געגליך פאר'ן פערזאן אליין צו באוויי-טיגען דיזע אורזאכע דארף ער זיך וועג-רען צו א דאקטאר, וועלכער קען דאס פאר-איהם טאן.

צו געברויכען אספערין און שום קאג-טראל איז נישט נאר נאריש, נאך אויך די-רעקט שערליך. נישט נאר איז אספערין נישט קיין גוטעס מיטעל צו אלע קאפ-שמערצען, נאר אין מאנכע פעלע איז עס דירעקט שערליך און זאגאר געסעהרליך פאר'ן געברויכער.

און דער זעלבער כלל גילט אויך ווע-גען אלע פעטענט מעדיצינען, וואס די-אויסערע געברויכען אליין. דער דורכ-שניטליכער מענש איז נישט קאמפערענט צו אורטיילען ווען ער גויסנט זיך אין א געוויסע מעדיצין, אדער צו א געוויסע מעדיצין איז פאסער אין זיין פאל, עס איז דארום א גוטער כלל קיינמאל נישט צו נעהמען א מעדיצין, סיי דעם א דאקטאר פארשרייבט עס דירעקט פאר אייך.

א קראטישער קאנצערט אין אויטאריום פון רענר סקול.

א זעהר אינטערעסאנטער קאנצערט וועט געגעבען ווערען שבת אווענט, דעם 7טען אפריל, אין אויטאריום פון רענר סקול, 7 איסט 15טע סט. אין קאנצערט וועלען זיך באטייליגען די פאלגנדע קרעפטען: לואיס לאזארין — באריטאן; מים מארזשי דאניעל — סאפראן; מילע זלארא דושעלעסטיא — קאלאראטור סאפראן; דזשוכיפא מארסעלאטי — זענא; מים ערנא מאפעל — קאנטראל-טא, און נאך אנדערע קינסטלער. אלע זיינען גוטע זינגער, און די, וואס וועלען קומען צום קאנצערט, וועלען געוויס זיך גוט אמוזירען. דער קאנצערט ווערט געמענדעט פון ס. וו. דעראו. סיקעסס צו באקומען אין רענר סקול.

דאזעס איז געוויסע עמפיריאלע מענ-שען. די פנים פון פארגיסטונג פון אס-פערין איז א געשוילעכץ פון געזיכט. די אויגען דעקער און די ליפען זיינען אזוי געשוואלען, דאס זיי קענען זיך נישט צו-מאכען. אין פעלע וואו דער האלד ווערט אויך געשוואלען איז דער מענש אין גע-פארדערשטיקט צו ווערען. אין פעלע פון אספערין פארגיסטונג טוט דער קאפ שטארק וועה, עס קלינגט אין די אויערען, דער אטעהעס ווערט קורץ, דער פולס ווערט שנעל, דער גאנצער קערפער ווערט בלוי ווי אין א פאל ווען א מענש ווערט דער-שטיקט. אין מאנכע מילדערע פעלע ווערט בלויז אן אויסשלאג אויפ'ן לייב.

עס זיינען דא פעלע וואו בלויז צוויי אדער דאסער איין דאזעס אספערין האט גע-בראכט די סימנים פון אספערין פארגיס-טונג.

עס איז דארום לייכט איינצוזעהן, ווי נאריש עס איז אהין צו נעהמען אזא דראג בלויז דערפאר, וואס די מאנופעקטור-רעיס ארווערטייזען עס אלס א גוטעס מי-טעל.

אבער דאקטוירים פארשרייבען דאך אויך אספערין, וועלען מאנכע לעזער פרע-גען. דאס איז אמת. אבער דאקטוירים באנוצען זיך אויך מיט נאך שטארקערע גיפטען, ווי סטריכנין, צום ביישפיל. דער אונטערשייד איז נור וואס א דאקטאר דארף פארשטעהן ווען, וויפיל, און וועמען צו פארשרייבען אספערין, ווערענער דער דורכשניטליכער מענש ווייסט דאס נישט און דארום איז ער נישט קאמפערענט גע-נוג אליין צו באשטימען צו ער דארף נעהמען א געוויסען דראג און וויפיל ער דארף דערפון נעהמען.

די מעהרסטע געברויכע זיין אספע-רין נעהמען דאס צו שטילען קאפ שמער-צען. אבער ווען זיי וואלטען נור גע-וואוסט וואס פאר א גרויסע צאל אורזא-כען עס קענען זיין פארמאגטאליך פאר זייערע קאפ שמערצען, וואלטען זיי פאר-שטאנען ווי נאריש עס איז צו פרובירען שטילען אלערליי קאפ שמערצען דורך אספערין.

צווישען די פארשידענע אורזאכען, וואס פיהרען צו קאפ-שמערצען זיינען: אונגארעניגען אדער פארגיסטונגען פון קאפ, פון די אויערען, פון די אויגען, פון גאן, ענטצינדונגען אין די „סינוסעס“ (עמנונגען אין די בינגער פון געזיכט), צאן שמערצען, רהומאטיזם, פארזארג-א (גאלט), סיפיליס, טיפוס, (געוויסעס), „אבסעסס“ (אנזאמלונגען פון מאטער-יע) הויט רייזונגען, אדער אפילו צו עננע אונטערדעש, בלוט ארמוטה, אדער פאר-שיידענע בלוט קראנקהייטען, א צו הוי-כער בלוט דרוק, פארשידענע גיפטענע

„אספערין“ א זעהר פיל גע-ברויכטער דראג — ווען און וואו מען דארף עס נישט נעהמען.

אין די פריהערדיגע ארטיקלען האט בען מיר באשריבען די אונטערשייד-קייט פון געברויכען פעטענט מעדיצינעס אויף אייגענער פארמאטאליטיקייט, נישט ווען א דאקטאר פארשרייבט זיי, מיר האבען אנגעוויזען דאס די מעהרסטע פון דיזע מעדיצינעס זיינען נוצלאך און עס איז בלויז א פארשווערעניש פון געלט ווי צו געברויכען, ווערענער אנדערע זיינען דירעקט שערליך ווען מען ווייסט נישט ווען און וויפיל זיי צו געברויכען.

אין דיזען ארטיקלע וועלען מיר אה-צייגען בלויז איין ביישפיל ווי ווייט שער-ליך עס קען זיין צו געברויכען דאס און א פרעסכריפט פון א דאקטאר.

אספערין איז א דראג, מיט וועלכען אלע זיינען באקאנט. הונדערטע טויזענ-דע דאלארס איז שוין אויסגעגעבען גע-ווארען אויף צו ארווערטייזען דיזען דראג צום עולם. אין דיזע ארווערטייזענטס ווערט אספערין געלויבט אלס א זיכערע רפואה צו קאפ שמערצען, אדער שמערצען אין אייגענער וועלכען טייל פון קערפער, צו א פארקעלטונג, צו גריפ, און צו עצהנ-דיגע אנדערע לייכטע און ערנסטע קראנק-הייטען פון וועלכע כמעט יעדער מענש היידעט פון צייט צו צייט.

און דער רעזולטאט פון דיזען ארווער-טייזונג קאמפין איז דאס צעהנדליגע טויזענדער מענשען קויפען אספערין, האל-טען שטענדיג א באקסעל אספערין אין הויז און געברויכען עס ווען זיי דאס צייט זיך, עס איז נישט גע-נוג, געלויבענדיג דאס דיזען דראג איז אונשערליך.

אבער איז אספערין טאקע אן אונשער-ליכער דראג?

ניין, אספערין איז ווייט נישט אזוי אונשערליך ווי דער עולם גלויבט. ער שטענס, זיינען דא פילע מענשען, וועל-כע זיינען אזוי עמפסענדליך צו אספערין, דאס ווען זיי נעהמען עס א לענדערע צייט קענען זיי זיך שוין מעהר דערפון נישט אפגעוואוינען. פונקט ווי אינ'ס פאל פון מארפין, אזוי געוואוינען זיך דיזע מענ-שען צו צו אספערין, און ווען זיי נעהמען נישט דיזען דראג יעדען טאג, ליידען זיי פון פארשידענע שמערצען.

צווייטענס, ווירקט אספערין ווי א גיפט ווען מען נעהמט דיזען דראג אין גרויסע דאזעס, אדער אפילו אין קלענערע

ע פליכט-באנעמאטען, פון די פויליש-מארשען. די גייגע-צונטע ציפערען ווייזען ווי דער פוילישער מארק איז כסדר גע-ווען וואס גרעסער די צאהל איינ-טוטע פארפירער איז געווען: אין יאָהר 1918 איז ארויסגעלאזט גארען פאר 1 ביליאָר באנעמאטען. א דאָמאר האָט מען דאָ געגעבען באַר.

אין 1919 האָט מען ארויסגעלאזט ביליאָר באנעמאטען. פאר א דאלאר מען שוין געצאהלט 110 מאַרק. אין 1920 האָט מען ארויסגעלאזט ביליאָר פאַרפירער, און פאר א דאלאר האָט מען געגעבען 600 מאַרק. 1921 האָט מען ארויסגעלאזט ביליאָר פאַרפירער, און פאר א דאלאר האָט מען געגעבען 8000 מאַרק. אין 1922 האָט מען ארויסגעלאזט ביליאָר פאַרפירער, און פאר א דאלאר האָט מען געגעבען 19,000 מאַרק.

וואָס מעהר פאַרפירער פ'ווערען געלאזט, אלץ קלענער איז זייער טאָ איז אויסלאַנד אין אויף אין איי-נעם לאַנד. פאר דער זעלבער צאָהל קען באקומט מען כסדר א קלענערע פאַרפירער, ס'וואַקסט דער יקרות. אויסנאָמען פון דער רעגירונג אויס-שליסען איהרע שטאַטאַטאַנעשטעלטע באַמסטע, די אויסנאָמען אויף דער זיי וואַקסען. ס'פאַרנעמערט זיך דעפּיצירט, דרוקט די מלוכה-באַנק באַנעמאטען, פאַלט באלד זייער טאָ, דער יקרות שטוינט ווייטער, דעפּיצירט, ווייטער באַנעמאטען א.

די ארויסצוקריכען פון דעם פינאַנ-לען קריזיס, מוז די פוילישע רעגיר-ונג דורכפיהרען צוויי ראדיקאלע רע-מעסן.

1. ס'מוז אומבאדינגט ראדיקאל קלענערט ווערען די קאָלאַסאַלע כהאַיאַסנאָבען, איבערהויפט די אויס-לען פון קרינע-מיניסטעריום, דאס אַבער עננ פאַרבונדען מיט דער פיי-ער אויסלענדישער פּאָליטיק: פוילען-ענדערען איהרע באַציהונגען צו די מינע שכנים.

2. די רעגירונג מוז ארויסלעגען די רייכע ערביאזיער, פאַבריקאַנ-ט, באַנסייער, בערע-שפּעקולאַנטען א. א. זעלענע גרויסע שטייערען, אז זיי רעקע, אלע מלוכה-הוצאות. נאָך ביי די באדינגונגען וואָלט מענ-געווען געזינטער צו מאַכען די פויל-ע מלוכה-פינאַנצען.

ס'איז אַבער נישטאָ קיין שום האפ-ען, אז די איצטיגע רעגירונג, די רע-גירונג פון די דאָמינאַנטע איז שטאַרטיי-קאָוועס, וועלכע האָבען פון פאַלען פוילישען מאַרק, פון דער פוילישער קאָאָרדינאַט, א פאַרמענען געמאַכט, ען זיך ענטשליסען איהר זעלבע רא-אלע טריט, די פוילישע באַזיצערע-סען זיינען שטענדיג געווען פאַטריאַ-ל ביז צו דער קעשענע. געלד געבען סען זיי אנדערע.

די איצטיגע רעגירונג וועט ווייטער גען און זיין געהאַרבאם די סייס-הייט. מ'וועט פאַרנעמען די יערען אויף צוקער, זאַלץ, טאַבאַק, ט, בראַנען און אנדערע פראָדוק-ט פון ערשטען געברויך. די געהע-טע שטייערען וועלען נישט דעקען די אַסאַלע מלוכה-הוצאות. די דעפּי-טען פון דער מלוכה-קאַסע וועלען סען.

די פוילישע וואַלוטע פאַלט מיט אן געהויערער שטעללייט. צוזאַמען מיט וואַקסט דער יקרות. די ארבייטער ען הונגער. מווען זיי סטרייקען כדי די געהעבערע לוינען דעריאָנען יקרות. דער יקרות יאָגט זיי אַבער ענדיג אריבער. זיי באקומען גרעסער שכירות, פאר די באקומענע פאַפיר-קען נישט מען כסדר א קלענערען פאַרפירער, נישט קענענדיג אויף גאַנצ אַפּטע לוינ-העכערונגען ווערט פאַקטישער ארבייטס-לויז, די צאָהל ענסי-מיטעל-פאַרפירער, און אנדערע יקלען פון ערשטען געברויך, וואס ארבייטער באקומט פאר זיין אר-בײַט כסדר וועניגער און וועניגער. אין פאַכען דערגעהט דער פאַקטישער לער ארבייטס-לויז צו 30—40 פראָ-ט פון פאר דער מלחמה. דער ארבייטער-קלאַס אין פוילען טאָ אלץ מעהר פאַראַרײַמט, דעגרא-ט פּיזיש.

ווייסט איהר דאס?

ער ערוועהלטער סענאטאר רייעל קאפלענד. ביי דעם 70-יעהריגען יובילעאום פון דעם פירערשטן גרויס, זונטאן אויסגעדריקט זיין בא-טריבונג פאר די שטונג וואס אירען האבען די געזעצט און איבערגעקעניגט וואס האבען צו אלע לייע. ווייטס איהר, אז וואס פאר טיפישע סינאטעס קאסטען נישט געוועהליכע סינאטעס און זיינע פיל מעהר.

צו וואס עס קאן פיהרען (פעליעשען) פון ז. ווהילער.

פארק, אין טראפאלאזא סקווער, עס שאלט, עס הילכט: גידער מיט'ן קעניג! — ס'לעבד די ארבייטער און פויערים סאציאליסטישע פערעראטיווע אין אזוי ווייטער בריטישע דעפובליק! — הורא! הורא! —

אָם צו וואָס עס קאָן פיהרען דאָס חבֿרע'ן זיך פון ארבייטער מיט דער קע-ניגליכער פאמיליע אין ענגלאַנד. א סעווע מאכען זי, די פחדנים, וואס האבען מורא אז אַ מַי ע ס ק י נ ס וועט תאלירען זיין קלאסען-באָוואוסטיון זייענדיג א בן-בית אין באַסינגהעם פאר לאַז. צום אַנגלאַזאָקס קלענען זיך נישט קיין אַנגענומענע טעאָריעס, ווייזט אויס. ער איז עפעס א גאמיר באַזונדערע בריאה. דאָס וואָס ס'וואָלט געווען רעוואָלוציאָנער דער סס-המות פאר אַנאָדער ארבייטער קלאס קאן פאר דעם בריטישען נאָר ווע-רען א סס-החיים... וואָרים א טבע האָט ער, וואָס ער ווערט נישט נתפּעל פאר קייר נעם. מען עס זיין א קעניג, מען עס זיין א בעמלעך.

א מלחמה-באַבאָכטער האָט געשיל-דערט ווי אזוי דער ענגלישער סאָלאָס אין געשטאנען אין טרענש, מיט'ן ליוול-קעלע אין מויל און געשאַסען מיט דער ביים מיט אַזאָ רוחניקייט — פונקט ווי ער וואָלט געקלאַפט פּעלעלאַך אין א פּאַר-רעשווע. און אז נאָך א גרויסען נצחון האָט ער געפרעגט א סאָלאָס: — ווי נעהט עס? האָט יענער פיפקענדיג דאָס ליוולקעלע, אַרויסגעוואָרשעט: — ס'ס אַלדאָס... און אז ער האָט שפּעטער מיט

— טאָמי! לויף אריבער צום קעניג און זאָג דעם טאָמען ער זאָל באלד קומען עסען. דער סאָפּער ווערט קאלט. טאָם לויפט אַוועק און קומט צוריק אליין.

— נו, וואו איז דער טאָמע? — קעניג זאָגט, פאַפּא אַוועקגעזאָג-נען מיט קעניגין אין מאַווינג פּיקטשורס. — וואָס? ווידער אין מאַווינג פּיק-טשורס? אוי, אן אומגליק אויף מיר. זינט ער האָט זיך זאָגנדיגס אַהין אין הויז אַריין איז אים נישט אַפּפּאָרטייט. וואָרט. לאָז ער נאָר קומען. איך וועל איהם דעראַנגען מאַווינג פּיקטשורס אַז ער וועט שוין פאַרזאָגען א צעהנעטען!

אדער: דזשאן קומט אַריין אין הויז פאַרנאָכט פון דער אַרבייט. אויפ'ן טיש שטעהען צוויי ליידיגע קעלישאַקלאַך. אויפ'ן טיש טעצעל ליגען אויסגעלאָשענע שטיקלאַך סינאָרעטס, „זיינע“ סינאָרעטען... — טאָם! וואו איז די טאָמע? — איך נישט ווייס. קעניג מיר גע-געבט א פעני איך זיך שפּילען אין דרויר סען...

דזשאן פאַרקאָסטערט די אַרבעל פון דער העמד: — אזוי... איך וועל שטעהן א נאָך-צען טאָג ביי דער מאַשין און פאַרזענען און „ער“, דער פּוסט-אויסגאַנג, וועט דאָ ראַמאַנסירען מיט מיין ווייב — גע-נו! איך דאַרף נישט מעהר קיין קעניג... א סוף זאָל עס נעהמען. און טאָמע נאָך היינט — באלד — תיכּתּ... אין א פאַר שטונדען אַרום... אין „הייד

א פאַר טעג, נאָך א שרעקליכער נידערלאַ-גע, אים געפרעגט: — וואָס הערט זיך? האָט דער סאָלאָס מיט דער זעלבער דור-הינקייט געענטפערט: — ס'ס אַלדאָס... טאָ פאַר וואָס זאָל ער עס נאָך פּלוצ-לינג אַריינפאַלען אין התפּעלות און פאַר-לירען דעם קלאַסען-באַוואוסטיון טריני-קענדיג א גלעזעל טיי מיט דער קעניגליי-כער פאַמיליע? ווער קאן וויסען וואָס ביי דעם ענגלישען פּראָלעטאַריאַט קאָן געבוי-רען ווערען אין מח, צוקוקענדיג פון דער נאָהענט דאָס קעניגטום... עס איז פונקט ווי א פאַרבּרענטער, קליינשטעמערלינגער חסיד זאָל מיט אַמאָל ווערען א פּרייער בן בית אין זיין רבינ'ס הויז און צו-זעהען די פאַרנאָדעס וואָס קומען דאָר-פּען פאַר...

עס וואָלט נאָר זיין טשיקאָווע צו וויי-סען ווי אזוי פילט זיך דער קעניג פון דעם קאָמפּלימענטען וואָס די אַרבייטער דע-פּוטאַטען זאָגען אויף אים. אָם איז, למשך די מיינונג פון גענאָסעס. ג. אַמאַנאָ און זיין פּרוי, וועלכע האָבען געטרונקען טיי מיט'ן קעניג: — זייער מאַיעסעטע זיינען א נישט ענדיג ענגלישע דושענעל-מאַן און ליידי... זאָגט ער, און זי זאָגט, אז דער קעניג האָט אויף איהר געמאַכט אן איינדרוק ווי ער וואָלט זיין א זעהר פיינער דושענעלמאַן...

משמעות אַז פריהער האָבען זיי גע-רעקט אַז זייער מאַיעסעטע זיינען נישט זעלכע א נישט ענדיג ענגלישע דושענעל-מאַן און ליידי... און דערפאַר, אַמפּער, איז זיי נישט אַנגעשטאַנען צו פיהרען א קאָסא מיט נישט קיין אַנשטענדיגע מענשען... איינע אַבער אַז מען וועט זיך קאָנען פון דער נאָהענט און מען וועט איינזעהן, אַז קעניג און פּראָלעטאַריאַט זיינען די זעל-בע אַנשטענדיגע מענשען — קאָן עס פאַר-פיהרען נאָר אין אַנדערע דרכים... לאַמיר האַפּען אַז מיר וועלען לעבען און עס זעהן נאָך מיט אונזערע אייגענע אויגען.

א פסח יארד מיט פסח'דיגע מציאות

אויסער די פילע זאכען וואס מען וועט קענען קויפן פאר שפּאַט ביליג, וועט אוועקגעבען ווערן נאך פרי א גרויס ארטיגע ווייטראַל צו די וואס וועלען קומען צום באזוך. עס עלען אויך זיין אנדערע שעהע פרייען. איינמאל איז בלויז 10 סענט.

יעדען אונזער, ווי אויך שבת און זונטאג נאכמיטאג, וועלען געגעבען ווערן רייכע קאנצערטן און פארלעזונגען פון בעוואוסטע קינסטלער.

דאס וועט זיין דער באזוך וואס דער „איסט סייד סאציאליסטישער צענטער“ האט ארגאניזירט אין „פארווערטס“ האל, פאר די דריי טעג, אונפאנגענדיג פרייטאג אווענט, דעם 6טען אפריל, ביז זונטאג אווענט, דעם 8טען אפריל. דער באזוך איז ארגאניזירט מיט דעם צוועק צו שאפן פאר א פאנץ אויף איבערצוכויען די נע- קויפטע הויז פון 204 איסט בראדוויי פאר א גרויסארייגען סאציאליסטישער צענטער.

איסט ריווער געשאנאל באנק

680 בראדוויי, ניו יארק סיטי.

אינטערעסע ווערט געצאהלט יעדען מאנאט אויף ספעשעל אינטערעסע און סיווינג אקאונטס.

קליינע דעפאזיטס ווערן מיט פארגעניגען אונגענומען.

עפענט אייער אקאונט איצט

סייף דעפאזיט באקסט \$5.00 און העכער.

געלט ווערט געשיקט אין אלע טיילען פון דער וועלט.

די באהאנדלונג וואס מיר גיבען אונזערע „אלטע ביזנעס“ איז דער שר- נומער פארן שטענדיגען וואקסען פון אונזער „נייע ביזנעס“.

איייער דענטיס

עקזאמינירט אייערע צייהן, און אירגענד וועלכען קאסט, ביי אייער אייגענעם דענטיסט אין

יוניאן העלס סענטער

131 איסט 17טע סטריט, נ. י.

דער דענטאל דעפארטמענט פון דעם יוניאן העלס סענטער האט אין יאהר 1922 געדינט 10,000 ארכיימער, דאס הייסט, מיטגלידער פון דער א. ל. ג. ו. י. און ווערע פאמיליעס. דער דענטאל דעפארטמענט איז אויסגעשטעלט צו דינען

יעדען מיטגליד פון דער יוניאן און ווערע פאמיליעס

דער דענטאל דעפארטמענט פון יוניאן העלס סענטער איז א י. י. ע. ד. ע. נ. י. ס. מ. די פרייע פאר דער ארכיימ ווערען גערעכענט לויט דעם קאסט, און אירגענד וועלכען פראפּיט.

האט אין יונע, א קליין לעכעלע אין א צאהן היינט, מינט א שלעכטער צאהן אויפצומארגענס.

אפיס שמונדען: סענליך פון 10 אין דער פריה ביז 8 אהר אווענט. שבת: פון 10 אין דער פריה ביז 5 נאכמיטאג.

דעזיגנערס פון

פרויען קליידער ווערע א סך פארלאנגט

א גוטע פראפעסיאן פאר מענער און פרויען!

אין דעזיגנינג פאר פרויען, מיסעס און קינדערשע קליידער א קורס אין מיטשעל סקול מינט א באל- דינע פאזישאן און א גרויסע געהאלט.

די מיטשעל סקול און נארמענט דעזיגנינג, פעסען מייקנינג, גריי- דינג און פייסינג פאר פרויען קלייד- דער. עטליכע איבער 50 יאהר מיט דעם גרעסטען ערפאלג.

נייע אידעען נייע סיסטעמען בעסטע מעטאדען בעסטע רעזולטאטען

פריוואט אונטערייכט. סאך און אונזערע קלאסען, נומע באדינגונגען. שרייבט, טעלעפאנירט אדער קומט פאר א פרייען בוקעלעס מיט פולער איפארמאציען.

פרייע דעמאנסטריישאן אין אונזער סקול.

אונזער קלאסען: מאנאטאג, מיטוואך און פרייטאג

MITCHELL DESIGNING SCHOOL

15 WEST 37th STREET,

NEW YORK

Phone: Fitz Roy 1674

Boston Branch: 10 Hayward Place

לאקאלס פון דער אינטערנעשאנאל און זייערע אדרעסען

- ליידים' ענד מיסעס' אפרייטערס.
100 וועסט 21טע סטריט
פילאדעלפיער קלאוממייקערס.
נאָרט 9טע סט., פילאדעלפיע, פא.
ליידים טיילארס און סעמפל-
מייקערס — 130 איסט 25טע סט.
קלאוממייקערס יוניאן — 1023 א.
בשלימער סט., בשלימער, פא.
קלאוממייקערס יוניאן — 1819 וו.
דייווישען סט., שיקאגא, איל.
עמבראידערי ווארקערס — 801 א.
150טע סט., ניו יארק.
ריינקאום מייקערס יוניאן — 919
וואשינגטאן סט., באסטאן, מאס.
ליידעס נארמענט ווארקערס —
411 פילען בלוג, סאן פראנציסקא.
קא.
קלאומ און סוט טיילארס — 228
סעקענד עוו, ניו יארק.
אמאלנאמייטער נארמענט קאמערס,
231 איסט 14טע סט., ניו יארק.
קלאוממייקערס יוניאן — 219 סעק-
ענד עוו, ברוקלין.
פרעסערס יוניאן — 724 וואשינג-
טאן סט., באסטאן, מאס.
קלאוממייקערס יוניאן — 27 פרינס
שרבור סט., סאטערעל, קענעדיע.
קלאוממייקערס יוניאן — 84 בע-
ווערלי סט., שיקאגא, קענעדיע.
ווייטמייקערס יוניאן — 88 ג.
11טע סט., פילאדעלפיע, פא.
קאמערס יוניאן — פראווינאל ביל-
דינג, רום 9, 11טע און פרענקלין
עווע, סט. לואיס, מא.
רימערמייקערס יוניאן — 144 סע-
קענד עוו, ניו יארק.
קלאומ און סוט פרעסערס — 1819
וו. דייווישען סט., שיקאגא, איל.
קלאומ קאמערס יוניאן — 1460
קלארק סט., סאטערעל, קענ.
וואטערפארן נארמענט ווארקערס,
22 וו. 17טע סט., ניו יארק.
ליידים טיילארס — 108 סאטער-
ענד עוו, ניו יארק.
דעם מייקערס יוניאן — 16 וועסט
21טע סטריט, ניו יארק.
סקוירמייקערס יוניאן — 231 א.
14טע סט., ניו יארק.
סקוירמייקערס יוניאן — 724 ווא-
שינגטאן סט., באסטאן, מאס.
ווייטמייקערס יוניאן — 16 וו.
21טע סט., ניו יארק.
קלאוממייקערס יוניאן — 1024 ווא-
נאט עווע, קליולאנד, א.
סקוירמייקערס יוניאן — 1024
וואלאט עווע, קליולאנד, א.
ליידים טיילארס יוניאן — 2718
דזשעקסאן סט., סאטערעל, ווא.
קלאומ פיינישערס יוניאן — 1024
וואלאט עווע, קליולאנד, א.
קאמערס יוניאן — 811 אדער פער-
לעס בילדינג, סינסעטעי, א.
קארסעט ווארקערס יוניאן — 400
ווארעק בילדינג, ברידזשטאן, קענ.
קארסעט קאמערס יוניאן — 287
קעמפל עוו, ברידזשטאן, קענ.
פרעסערס יוניאן — 228 סעקענד
עווע, ניו יארק.
ליידים טיילארס ענד דעם מיר-
קערס — 191 סאטערעל סט., ראקט
בור, מאס.
פרעסערס יוניאן — 1024 וואלאט
עווע, קליולאנד, א.
קארסעט קאמערס יוניאן — 285
גרינוויט עוו, ניו הייווע, קענ.
קימאנא ווארקערס יוניאן — 22
וו. 17טע סט., נ. י.
קלאומ און סוט קאמערס יוניאן —
1024 וואלאט עווע, קליולאנד, א.
יונייטעד דעזיגנערס און ליידים
ווער — 11 וו. 11טע סט.
פייניקאום ווארקערס יוניאן —
105 וועסט 25טע סט., ניו יארק.
איטאליען קלאוממייקערס — 281
א. 14טע סט., נ. י.
ווייטמייקערס יוניאן — 919 ווא-
שינגטאן סט., באסטאן, מאס.
טיילדענעס דעסמייקערס יוניאן,
22 וו. 17טע סט., נ. י.
ליידים נארמענט ווארקערס יוני-
יאן — 138 1/2 סטריט, סט. לש
אנדזשעלס, קא.
קאמערס יוניאן — 282 נאָרט 9טע
סט., פילאדעלפיע, פא.
ריינקאום מייקערס יוניאן — 1819
דייווישען סטריט, שיקאגא, איל.
קלאוממייקערס יוניאן — 724 ווא-
שינגטאן סט., באסטאן, מאס.
ווייט און באטאנאטאל מייקערס,
100 פאריסע סטריט, נ. י.
קלאומ און דעם פיינישערס יוניאן
1819 דייווישען סט., שיקאגא, איל.
דעם און ווייטע פרעסערס יוני-
יאן — 18 וו. 21טע סט., ניו יארק.
קלאומ און סוט פרעסערס יוניאן —
87 פרינס אדער סט., א. סאטערעל.
קענעדיע.
ווייטע גוטס ווארקערס יוניאן —
117 סעקענד עוו, נ. י.

קריפט אויסשליסליך
קאלעמביא
צוועטע שני
ווהייס לילי

הערעבייט

ערשיינט פון זונטיק
לענדער, פארמיט
נינט אייד, און די
וועלט וועט זיין
איינער

פארמיט
לענדער, פארמיט
נינט אייד, און די
וועלט וועט זיין
איינער

אפיציעלער ארגאן פון דער אינטערנעשנאל ליידס נארמענס ווארעמער יוניאן

Vol. V, No. 14.

New York, Friday, April 6, 1923.

פרייטאג, 6טן אפריל, 1923.

PRICE 8 CENTS

אינהאלט פארצייכנים

„גערעכטיגקייט“ נומער 14.

1. די וועלט — 3. ש.
2. דער ערשטער איין יאָרליכער
נאָר אנדערע פאָרשער — 3. ליינער. דער
פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
3. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
4. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
5. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
6. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
7. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
8. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
9. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
10. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
11. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
12. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
13. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
14. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
15. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
16. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
17. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
18. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
19. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער
20. די פאָרשער פאָרשער פאָרשער פאָרשער

אינטערנעשנאל ארגאניזאציע דעפארט- מענט אין דער וועלט געעפנט

ווייס-פרעזידענט מ. פערלשטיין ווערט ערוועהלט אלס מענדעווער פון דעם דעפארטמענט. —
דער הויפט אפיס וועט זיין אין שיקאגא. — נאך אנדערע באשלוסען פון גענעראל עקזעקיוטיוו
מיו באאדער. — א וויכטיגער סטייטמענט פון פרעזידענט מאריס זאגמאן.

נאטור א טעטיגער מענטש, א מענטש מיט
א סך ענערגיע, און ער וועט איצט האבן
בען נאך א ברייטע פערד וואו אויסצוגא
בען זיין ענערגיע און זיין פאזיטיווען
בכלל. ביי איצט איז ער געווען דער
מענדעווער פון דער קלאקמאכער יוניאן
און קליינלאנד. פון איצט אן און
ווייטער וועט ער זיין דער פארשטענדער
פון אונזער אינטערנעשנאל יוניאן. און
דער וועלט, און זיין אויפגאבע איז
אויפצופאסען אויף די אלע קלאקמאכער יוניאן
(שלום אויף זיי 6.)

אויס, יענער קען ריכטיג אפשעצן וואס
פערלשטיין האט דארט אויפגעטאן אויפ'ן
געביט פון ארגאניזאציעס-טעטיגקייט.
און פאר אט דער ארכיט איז ער
גוט באוואוסט נישט נאך אין קליינלאנד
אליין. ער איז באוואוסט אין דער גאנצער
ער וועלט און מידעל-וועסט, און דאס
וועט געוויס א סך בייטראגען. און דער
אינטערנעשנאל יוניאן וועט דעפארט-
מענט זאל זיין ערפאלגרייך אין דער
ארכיט גלייך פון אנטאגאן און פון
ווייס-פרעזידענט פערלשטיין אין פון

צווישן די וויכטיגע באשלוס
סען, וואס זיינען אנטענומען געווארען
אויף דעם פערטליכערליכען מיטינג
פון רושענעראל עקזעקיוטיוו באאדער פון
אונזער אינטערנעשנאל, וואס איז לעצט-
מע וואך אפגעהאלטען געווארען אין ניו
יאָרק, געפינט זיך דער באשלוס, גלייך
צו עפענען אן אינטערנעשנאל וועט-
מער דעפארטמענט, וואס וועט אויספאר-
שטעלן די אינטערעסען פון אונזערע
קלאקמאכער יוניאנס, און גוט ווי אויף די
אינטערעסען פון די מיטגלידער אין דער
וועלט און די מידעל-וועסט. דער הויפט
אפיס פון דעם דעפארטמענט וועט זיין
אין שיקאגא. אהן שיקאגא וועט דער
דעפארטמענט אויף זיין מענטש אין
קליינלאנד, טאלידא, סינסינעטי, סט.
לאזא, דעטראיט און די קליינע שטעט-
לאך וואס געפינען זיך ארום די שטערט.
און מענדעווער פון דעם אינטער-
נעשנאל וועטערן דעפארטמענט, איז
אויסגעליכען געווארען ווייס-פרעזידענט
מארי פערלשטיין, איינער, אויף
וועמען מען קען גאנץ באשטימט זאגען,
אז ער וועט זיין דער ריכטיגער מאן
אויפ'ן ריכטיגען פלאץ.

פרעזידענט זיגמא באזוכט באסטאן

פארלאנג פון יענע קלאקמאכער, און פון דער
באאדער פון דער קלאקמאכער יוניאן.
א חוץ דעם וועט ער דארט אדרעס-
רען מעמבער-מיטינגען, וואס די קלאקמאכער
רופען איין ספעציעל, און ער וועט אויך
האבען מיטינגען און באראטונגען מיט דער
(שלום אויף זיי 7.)

פרעזידענט מאריס זאגמאן איז דענסטאג
ביינאכט אפגעפאָהרען אין באסטאן. ער
איז געפאָהרען אהין אין די אינטערעסען
פון דער יוניאן.
ווי די לעזער פון דער „גערעכטיגקייט“
ווייסען, איז אין באסטאן נישט לאנג צו-
ריק אנטעפיהרט געווארען א אינטערנע-
שנאל ארגאניזאציעס-קאמפין, אונזער
דער פיהרערשאפט פון אונזערע ווייס-
פרעזידענטען פערלשטיין און מאנעסאן,
וועלכער האט זיך פארענדיגט מיט אן
ערפאלגרייכען סטריק פון קלאקמאכער
און פון ווייסען און דרעסמאכער. נאך
דעם ארגאניזאציעס-קאמפין און נאך די
סטריקס, זיינען אונזערע קלאקמאכער אין
באסטאן א סך געשטארקט געווארען, און
זיי קאנען איצט בעסער אנטהען מיט
דער ארכיט ווי פריהער.

ערשטעס, זיין דעפארטאליין, וואס
ער איז גוט באקאנט אין יענע געגענט
דער. ער ווייסט גאנץ גוט דעם צושטאנד
פון דער ליידס ארגמענט אינדוסטריע
אין יענע מקומות, און ער האט א סך
ערפאלגרייכען דער ארכיט. מיט און
ווארט, ער איז א מענטש, וואס דארט נישט
קומען זיך לערנען שרעקן אויף יענעס
איבער, ער האט שעהע עטליכע יאָר
פארבראכט אין קליינלאנד, וואו ער האט
מיט שווערע מיה אוועקגעשטעלט אויף
די פיס א פערטע קלאקמאכער יוניאן,
וואס קיין שטורם-ווינד וועט מעהר נישט
קענען אומווארפען! אין ווער עס ווייסט
ווי די קלאקמאכער יוניאן אין קליינ-
לאנד האט אויסגעזעהן מיט עטליכע
יאָר צוריק, און ווי זי וועט איצטער

סקרעטער בארא פארט אין סא פראנ- ציסקא אין די אינטערעסען פון קלאקמאכער סטריק

פאָהרענדיג צוריק וועט ער זיך אפשטעלען אין די וויכטיגע שטעט פון דער
וועלט וואו ער וועט אדרעסירען יוניאן-מיטינגען.

איז געבליבען, אז סקערעטער בארא וואס
גלייך פאָהרען אהין און ער פארט אפ דא-
נערשטאג, דעם 15טן אפריל.
אין א סעלעקטעם וואס איז אנטעק-
מען פון סאן פראנציסקא דעם 30סטן
מערץ וועט צווישן אנדערעס געזאגט:
„דער סטריק איז אין א פינעם צו-
שטאנד. ביז'ן היינטיגען טאג האט אפילו
אין סטריקער נישט פארלאזען אונזערע
רייזען. די מאנופעקטורערס האבען זיך
געווענערט אין קארט נאך אינדוסטריע-
שאנס. די „הירינגס“ ווענען דעם זיינען
אפגעלייגט געווארען פאר צוויי וואָכען
צייט. איינפלוסרייכע מענטשען האבען
געמאכט א פארזוך צונויפצוברענגען ביידע
צדדים. עס איז אָבער דערפון גאָר נישט
ארויסגעקומען. מעהר איינצעלהייטען
ארויסגעשיקט אין א ברייף.
דאס קומען אהער פון סקערעטער
בארא וועט סאן א סך גוטעס דעם
סטריק. דאס וועט צוגעבען נאך מעהר
מוס די סטריקער, און דאס וועט אפער
אין דער לעבער צייט אויסניכטערען די
מאנופעקטורער, וועלכע האבען זיך איינ-
געשמועסט אז זיי וועלען „ברעכען“ די
קלאקמאכער יוניאן. אויך וועט בארא'ס
קומען האבען א גוטע ווירקונג אויף די
מיטגלידער פון אונזערע קלאקמאכער און לאס
אנדזשעלעס. אונזערע סטריקער וועלען
זיין העכסט צופרידען ווען זיי וועלען זיך
דערווייטען, אז סקערעטער בארא קומט
צופאָהרען.

ווי אונזערע לעזער ווייסען שוין, געהט
אן אין סאן פראנציסקא א קלאקמאכער
סטריק. דער סטריק געהט אן שוין זינט
אייניגע וואָכען און דורך דער גאנצער צייט
האט קיין איין סטריקער נישט פארלאזען
די רייזען פון די באווע קעמפער אין
דער ווייטער וועסט. הפנים אלע אונזער
רע קלאקמאכער זיינען פון זעלבען טייג
געקאממען, — וואו זיי וואָלען זיך נישט גע-
פונען, צי זיי זיינען ביים אטלאנטישען
ים, צי ביים פאסיפיקען.
דער סטריק איז סאן פראנציסקא
ווערט געפיהרט פון דעם אינטערנעשנאל
נאל ארגאניזאציע אויפ'ן פאסיפיק קאנסט, ווייס-
פרעזידענט מאס גארענשטיין, און
אין נאמען פון די סטריקער האט ער
שוין אייניגע מאל אויסגעפאָרעט דעם
רושענעראל אפיס עס וואָל קומען אהין
ענטוועדער דער פרעזידענט, אָדער דער
סקערעטער פון דער אינטערנעשנאל.
ער דענקט, אז דאס וועט האבען א זעהר
גוטע ווירקונג אין אויף די סטריקער און
אויף די איינגעשפארטע באלעכאסעס.
און נעמענדיג דאס אלץ אין באטראכט

אָבער אט די יוניאן-טעטיגקייט אין
באסטאן דארט נאך איינגעשטעלט ווערען
מעהר סיסטעמאטיש ווי דאס איז דארט
פריהער געטאן געווארען, און אונזערע
קלאקמאכער פון באסטאן האבען פארלאנגט
פרעזידענט זיגמא וואָל קומען אהין העל-
פען איינשטעלען די ארכיט. ער איז,
אלץ, געפאָהרען אין באסטאן אויפ'ן

טאראנטא קלאקמאכער וועלען שאפען א פאנה פאר ארגאניזאציעס-ארכיט

פארשלאג איז פון די מיטגלידער אויפ-
גענומען געווארען אין בעסטען נייסט
און דער אסעסמענט וועט געוויס אָנ-
גענומען ווערען אויף א צווייטען מיטינג
פון דער יוניאן. אויף דעם מיטינג איז
דער פארשלאג בלויז דיסקוטירט געוואָר-
ען און, ווי ווייס-פרעזידענט זיגמא
נישט אונז איבער, האבען אלע אנוועזענ-
ע, וואס האבען גערעדט אין דער פרא-
גע, זיך אויסגעשפראכען פאר אן אסעס-
(שלום אויף זיי 7.)

דער אינטערנעשנאל ארגאניזאציע-
אויסגעשטעלט אין קענעדע, אונזער
דער פיהרערשאפט פון ווייס-פרעזידענט
סאל. זיגמא ווערט גאנץ ענערגיש אָנ-
געפיהרט און עס איז שוין אזוי גוט ווי
איבער, אז דאס וועט ברענגען גוטע רע-
זולטאטען.

באזונדערס גוט רופען זיך אָפ די
קלאקמאכער פון טאראנטא און מאנט-
רעאל. די ארכיטער האבען זיך שוין
גענוג אָנגעלייגט פון דער „אפער-שאפ“
במה און זיי ווילען ווידער זיין גוט אָנ-
גענויגט. און ווי עס שיינט, וועלען
זיי גאָר אין נאכע ווידער האבען א
שטארקע יוניאן, ווי זיי האבען עס גע-
מאכט פריהער, אין די בעסערע צייטען.
לעצטע וואָך האט די קלאקמאכער
יוניאן פון טאראנטא אפגעהאלטען א
גמבא-אזוכמען מיטינג. אויף דעם מיטינג
האט געהערשט א זעהר גוטער נייסט.
אויפ'ן טאָגס-אָרדנאנג פון דעם מי-
טינג איז געווען, ווי אזוי די יוניאן צו
מאכען, ווי איהר צו באפעסטיגען, ווי
צו מאכען זי וואָל ווידער קענען שטעהן
אויף די אייגענע פיס. עס איז גערעדט
געוואָרען וועגען ארויסלעגען א ספעציע-
לען אסעסמענט צו שאפען א פאנך פון
א וואָסערע 25 טויזענד דאלאר. דער

מאס גארענשטיין.
פאָהרענדיג צוריק וועט סקערעטער בא-
רא זיך אפשטעלען אין אייניגע שטעט
אין דער וועסט, וואו ער וועט אדרעסירען
יוניאן מיטינגען פון אונזערע קלאקמאכער.
וועט האבען מיטינגען מיט די עקזעקיוטיוו
וועט און די רושענעראל באאדער, און ער
וועט אין אלגעמיין העלפען באפעסטיגען
אונזערע קלאקמאכער יוניאנס אין יענע שטעט.

אז אונטערהאלטונג פאר די אינטערנעשנאל סמודענטען און די לעזער

א שעהענע אונטערהאלטונג פאר די אינטערנע-
שנאל קלאסען און קורסען, איז אראנזשירט געווארען פאר זונטאג
אונטען, דעם 15טן אפריל, אין אוידיטאריום פון אונזער אינטערנע-
שנאל בילדינג, נומער 3 וועסט 16טע סטריט.
די אונטערהאלטונג וועט אויך זיין א „וועלקאם פארמי“ פאר די
דעלעגאטען צו דער קאנווענשאן פון די „ווארקערס עדיוקאציען בורא“.
גענויערעס — נעקסטע וואך.

טענות פון דער יוגנט, און די העכערונג
אויף די ווייזשעס פון די ארבייטער
וועט באווייזט ווערען.

**מיטינג פון גענעראל עקזע-
קוטיוו באאדער אין פולען גאנג**

(שלוס פון זייט 1)

גאנצער וואך. עס דארפן נאך אפגע-
בען ווערען באריכטען פון די מעהרסטע
דעלעגאטען פון באאדער, וועלכע האלטען
פארמאנטאטארישע אומטען אין דער יוגנט
און עס דארף נאך אויסגענומען ווערען צום
פארמאנטאטארישע אומטען, איבער וועל-
כע עס דארפן געמאכט ווערען באשטימ-
טע באשלוסען.

וועגען דעם אלעס וועט זיין א גענויע-
רער באריכט אין די „גערעכטיגקייט“ פון
געמאכטע וואך.

אויף דעם מיטינג איז אנוועזענער דער
גאנצער באאדער, ווי פאלגט: פערזענלעכע
זיגמאן, סעקרטער באראק און די וויי-
פערזענלעכע: פון ניו יארק, סאלוואטא-
רע נינסא, פעני קאהען, דושיקאב האל-
פער, דושיקאב העללער, איראעל פיינ-
בערג, סעמיועל לעפאקאוויץ, דוש. ברעס-
לאו, דייוויד רובינסקי און הערי וואנער.
מייער פערלשטיין פון קליוולאנד; היי-
מאן סקולמאן פון שיקאגא; עליאס רייז-
בערג פון פילאדעלפא; פערד מאנעסאן
פון באסטאן; און סאל זיידמאן פון קע-
נעדע.

**מארים ל. קוק, נייער משערמאן
פון באאדער און רעפערס
אין קליוולאנד**

(שלוס פון זייט 1)

טייט צו די העכערונג אין ווייזשעס,
וואס די יוגנט פארלאנגט, אויף דעם
גאנצן פון דער אלגעמיינער „פראספע-
רטיי“ אין דער אינדוסטריע „אין דער
לעצטער צייט.

נאטירליך די באלעבאטיס קלייבען
זיך צו מאכען א שטארקען פייט געגען
דעם, די באלעבאטיס דענקען, אז די
„פראספערטיי“ אין דער אינדוסטריע
נעמערט אינאנצען זיי אליין... דאס די
ארבייטער דארפן דערפון גארניט גע-
ניסען. ווי עס הערט זיך, וועלען זיי
„קעמפן“ אויף דער „הירינג“, אז קיין
העכערונג אין ווייזשעס וואל די ארביי-
טער ניט באווייזט ווערען, אויף דעם
אלטען גרונט, דאס וויפיל, אדער בע-
סער געזאגט, ווי ווייניג אן ארבייטער
פארדינט, איז עס גאנץ גענוג! זיי,
וועלען, ווארשיינליך, טענה'ן, אז די יוגנט
האט נאך איבערהויפט אזעלכעס ניט
געארבעט פארלאנגען.

עס בלייבט, אלוא, אפצואווארטען
אין זעהן, ווי דער באאדער און רעפערס
וועט פסקענען וועגן דעם. עס ווילט
זיך אבער האפען, דאס דער באאדער און
רעפערס וועט איינזעהן די גערעכטע

**גענעראל סטריק פון די ווייט גודס ארבייטער
אזוי גוט ווי געענדיגט**

(שלוס פון זייט 1)

אט זיך אויסגעפאלען פיהרע ווי די
אין האט עס געפאלענעט, ווען עס איז
געמאכטע געווארען דער ארגאניזאציע
נאכפאלגער אין דעם פרייז. נעמליך
די פארשטאנדענע די יוגנט, צו באקומען
די בעסערע וויאזוי-האט-אלא איבער די
ייט-גודס שפער. און דאס איז דורך
עס סטריק פולגענדיג דערגרייכט
ווארען.

קלויט דעם נייעם ארגאניזאציע וועלען די
ארגאניזאציע פיהרע ניט קאנען פיהרע אויפ-
האלטען „אפען שאפס“ און דאך זיין
ארגאניזאציע אין דער באנוצערשטערעם
פאסאזשען, וואס האט זיך דער יוגנט
און א קאמפאניע ארגאניזאציע, פריהער
בער איז דאס געווען דער פאל, אין
דער פרייז האט זיך צוליב דעם ניט גע-
מאכט ריכטיג ארגאניזירט ווערען, לויט
עס נייעם ארגאניזאציע קאן פיהרע אויפ-
האלטען ניט זיין. דער פרייז וועט איבער-
פאלען פיהרע יוגאניזירט ווערען, און
דאס וועט זיין די בעסטע גארנט, אז
די יוגנט באדינגונגען אין די שפער
אלען אויפגעהאלטען ווערען. די יוגנט
זיין שוין איצט פיל געשטארקט געוואר-
ען אויך דירעקט, וואס זי האט צוגע-
האנגען נייע מיטגלידער. דער סטריק
האט געבראכט א שטראם נייע מיטגלי-
דער אין דער יוגנט, און לאקאל 62
איז פיל גרעסער געווארען ווי ער איז
גאנץ געווען פאר דעם סטריק.

**נייע קארטען פאר'ן אידישען
קונסט טעאטער**

צוליב געוויסע אורזאכען, האבען גע-
מיינט צוריקגעווען ווערען די קארטען,
וואס איבער עדיקאטאנאל דעפארט-
מענט האט אריינגעגעבען צו די מיטגלי-
דער, וועלכע בארעכטיגט זיי צו באקו-
מען טיקעטס צו האלבע פרייזען פאר'ן
אידישען קונסט טעאטער.
דער עדיקאטאנאל דעפארטמענט האט
איבער אפגעדרוקט נייע קארטען און די
מיטגלידער זיינען געבעטען צו קומען אין
אפיס אומבייטען די אלטע קארטען אויף
די נייע.

די נייע קארטען בארעכטיגען די מיט-
גלידער צו באקומען טיקעטס פאר'ן אידי-
שען קונסט טעאטער צו האלבע פרייזען,
פאר אירענער וועלכער פארשעלונג, וואס
ווערט דארט געגעבען באנטאג, דינסטאג,
מיטוואך און דאנערשטאג אווענט און
שבת מאטנע, פאר פרייטאג, שבת און
זונטאג אווענט, ווי אויך פאר זונטאג מא-
טנע, ווינען די קארטען ניט גילטיג.
וואלען די מיטגלידער פון אנווערע לא-
קאל קומען אין אפיס פון עדיקאטאנאל
דעפארטמענט, 8 וועסט 16טע סטריט
אומבייטען די קארטען.

קריגט איהר די „גערעכטיגקייט“ יעדע וואך?
קריגען אייערע בעקאנטע
די צייטונג יעדע וואך?
אויב ניט, ווארום ניט?
פרובירט דאס אויסגעפינען פון אייער לאקאל
סעקרעטער, אדער שרייבט דירעקט צו דעם
Publication Dept. I. L. G. W. U.
3 West 16th Street, New York City

ארגאניזאציע פאר דעפארטמענט
א. ל. ג. ו. א.
אויפגעקומען!
די ארבייטער ביי קלאוקס, סומס, סקוירטס, דעסעס, ווייסטען
און אלע אנדערע ליידיס גארמענטס פון די שפער ארום
ניו יארק ווערען אויפגעקומען געמאכט, דאס דער
**ארגאניזאציע פאר דעפארטמענט פון דער אינ-
טערנעשאנאל האט געעפנט**
דערייזען אפיסעס
ניו יארק, קאנעטיקוט און ניו דזשירזי סטייטס
די ארבייטער, וואס ווינען באשעפטיגט ביי ליידיס גארמענטס אין די שמעט און שמעטלאך פון
די דערמאנטע דריי שטאטעס, ווינען געבעטען מיטצוהעלפען דעם אינטערנעשאנאל ארגאניזאציע-
פארמענט. זיי קאנען עס טאן, ווען זיי וועלען בריינגען אויסקינפטע וועגען די אומ-אורמאן
שפער אין דזשענעראל אפיס, אדער אין איינעם פון די בר. אפיסעס, וואס ווערען דא פארעפנטליכט.
די אינפארמאציע וועט צו קיינעם ניט ארויסגעגעבען
ווערען. עס וועט געהאלטען ווערען סטריקט פריוואט.
אט איז די ליסט פון אלע אומ-אורמאן אפיסעס:
ברידזשפארט, קאנג.
נארק, נ. דזש.
דזשירזי סיטי, נ. דזש.
לאנג ברענטש, נ. דזש.
האקענסעק, נ. דזש.
לאנג איילאנד סיטי, ל. א.
פליינגפיעלד, נ. דזש.
ספרינג וואלי, נ. י.
אדאמס, נ. י.
קאלמשעסער, קאנג.
סאמפארד, קאנג.
מאונט ווערנאן, נ. י.
ניו בראונזוויק,
פארק עמבא
מעמאל פריידס העדקווארטערס
68 ס. אראנדזש עוועניו
103 מאנטגאמער סטריט
76 מאנטגאמער סטריט
114 בראדוויי
7 מעין סטריט
9 דזשעקסאן עוועניו
927 מעין סטריט
מארקעס 4501 — מר. רעיד
ווייווערלי 4507 — ברוק
מאנטגאמער 2883 — ראזענבערג, שנייד.
לאנג ברענטש 2040 — שנייד
האקענסאק 1499-ר — מר. דוראנדא
האקענסאק פאנימ 0068 — מיניע
פאשקיל, שוב, ארעמאקי
מער אקאמשיא
עליזאבעטה דזשאנסאן
מרס. ברימאן
הערי סארין
אנגא לאנארדיא
הילקירעס 3796 — ל. מאגיא
מ. ק. קעיהמע.
דזשיקאב האלפערין, מענעדזשער.

**פילאדעלפיער קלאוק מאכער
גיבען א שמונדע ארבייט
פאר'ן „האמס“**
(שלוס פון זייט 1)
פון דער יוגנט, פון וואסען עס וועט גלייך
איבערגעשיקט ווערען צום האמס.
וועגען דער אנגעלענעהייט האט דער
דזשיאנט באאדער לעצטע וואך ארויסגע-
שיקט א בריוו צו די מיטגלידער פון דער
יוגנט, וועלכער לעזט זיך ווי פאלגט:
צו אלע מעמבערס פון דער דזשיאנט
באאדער קלאוק אין סקוירטסיקערס
יוגאנט אין פילאדעלפא.
שוועסטער און ברידער:
מיר ווינען זיכער, אז אייערע פער-
צער ווינען אויפגעטרייסעלט געווארען גיט
ווייניגער ווי אנווערע, לעזענדיג די סול-
ערינע בשורה אז די רעטונגס ארבייט פון
הכנסת אורחים און אימיגראנט אייד סא-
פיעטי (האמס) איז אין געפאר אפגע-
שטעלט צו ווערען. איר ווייסט געוויס
אויך, אז כדי צו פארהיטען דיווען גרויסען
אומגליק פאר דעם אידישען וואנערער
און זיי גיט צו לאזען אויף הסקר, ווערט
איצט געזאמלט א האלב מיליאן דאלאר
פאר'ן האמס.
די קלאוקמייקערס, שניידער און אנ-
דערע אידישע ארבייטער פון ניו יארק
האבען כמעט ביז איצט שוין פארענדיגט
די שמונדע ארבייט פאר'ן האמס וואס
זיי האבען צוגעזאגט פאר דעם צוועק.
אנווער קלאוקמאכער עניאן, פון וועל-
כער איהר זיט מעמבערס, האט זיך אויך
געפאלערשט בייצושטייערען א שמונדע
ארבייט צו דעם קאמפיון. דיווער באשלוס
איז געטרייבט געווארען פון אלע אונ-
זערע לאקאלס, אבער צוליב אנווער
סטריק, האבען מיר דאס פריהער ניט
געקענט דורכפיהרען.
איצט, שוועסטער און ברידער, איז
געקומען די צייט אז מיר דא אין פילא-
דעלפיע וואלען דורכפיהרען אין לעבען די
שמונדע ארבייט פאר'ן האמס, פונקט
אזוי ווי אנווערע שוועסטער און ברידער
אין ניו יארק און אין אנדערע שטעט.
ווארום איר מוזט וויסען, וואל חילה די
געווינשטע סומע וואס איז נאכאנאנד
זעהן מיט דער ארבייט אין אייראפע גיט
ענשאפען ווערען, דאן וועט די טעטיגקייט
פון האמס מוזען פיליוויס זיך אפשטע-
לען.
דעריבער פארערען מיר אייך אויף, אז
זי שמונדע ארבייט וואל באלד אפגע-
ארבייט ווערען. שוועסטער און ברידער:
אום אייער חוב צום אידישען וואנערער
און וואל אנווער ברידערליכע חילה גע-
שעפען ווערען איצט אין דער נויטיגער
זייט.
דזש. ב. קלאוקמייקערס יוגאנט
פון פילאדעלפא.